Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 225 (15848) | 1981 оной сентябриин 29, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

ТАРЯА ХУРЯАЛГАДА, ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛДЭ— ҮНДЭР БҮТЭЭСЭ!

ҮРЭҺЭН БЭЛДЭГДЭНЭ

Таряанай жэгдэ бэшээр эдэшэжэ байһаниие хараада абажа, тэрэнэй бүхы хүсэд шарлахыень хүлеэнгүй, бүри августын һүүл багаар зарим полинуудай ургасые түүбэрилэн хадажа эхилээ һэмди. Удаань таряанай тургэнөөр эдэшэжэ захалхада техникэ бүри олоор табижа, хуряалгын худэлмэрие эршэмтэйгээр ябуулаабди.

Энээнэй ашаар бүхыдөө абтахаар хараалагдаһан 20 мянган центнер ороонооной хахадһаз ехэнхинь тоог дээрэ ороод байна гэхэ гү, али таряанай бүхы ургасын хахадынь абтаба гэшэ.

Байгша ондо бидэ ургаса хуряалга дээрэ ипатовска оной арга хэрэглэжэ, түсхай гурбан комплекс эмхидхээбди. Тэдэниие хүтэлбэрилэгшэдөөр дүршэлтэй бэрхэ механизаторнуд Л. Б. Цыбеженов, Ч. Р. Гармаев, И. Я. Лалетин гэгшэд томилогдоо һэн. Комплекс бүхэн даажа абаһан полинуудайнгаа ургаса хадажа, хуряажа, тоог дээрэ бүүһэн ороонооёо тургэнөөр сэбэрлэхэ, хатааха үрэнэ хүрэнгэдэ хаахатаяа хамта, таряалан дээрэ һолоомо сэбэрээр суглуулжэ, зөөжэ абана, намарэй паар хахална.

Илангаха Оёорой отделениинхид эдэ Сухы худэлмэрэй муу бэшээр ябуулна гэжэ тэмдэглэхээр. Бэрхэ механизатор Ч. Р. Гармаевай хүтэлбэрилдэг комплексынхид сентябриин үнгэрһэн долоон хоногто 350 гектар таряа хадажа, горитой газарта баал суглуулан сохеод, тоог дээрээ 2000 центнер ороонооо ооуулба. Звеное даагша өөрөө ургаса хуряалгын эхилһэнһээ хойшо 1000 гаран центнер таряа сохёо. Тэрэшэлэн Оёорой хоёрдохи комплексдо худэлдэг залуу механизатор Аюр Машеев суута механизатор Гонгор Дылыкович эзэгэтэй хамта ажаллахадаа, баян дүй дүршэлыень халан абажа, үндэр бүтээсэ туйлана. Тохойн комплексдо худэлдэг механизаторнуд И. И. Терехов, А. М. Павлов гэгшэд баһал ехэ таряа хадаа, хуряагаа.

Ажалайнгаа эршые улам шангадхан худэлжэ, манай механизаторнуд, таряашад бүхы ургасаяа худэлмэриин 20—25 удэр соо дүүргэхэ эрмэлзэлгэтэй.

Совхозой түбэй тоог дээрэ ассрагдаһан орооные түсхай звено сэбэрлэнэ, хатаана. Эндэ таряа сэбэрлэдэг ЗАВ-10 агрегадай, ОВП-20 түхэлэй гурбан машиныг шэнэ ургасын орооные нэгэ дахин сэбэрлэжэ үгэхэдэнь, тэрэниие дам саашань ОС-4,5 агрегат бүри наринаар сэбэрлэнэ. тарилгын шанартэ хүргэнэ. Хүрэнгын ороонө сэбэрлэхэ худэлмэрие Т. Г. Казанцева эмхидхэн хүтэлбэрилдэг. Тэрээнтэй суг дүршэлтэй бэрхэ хүнүүд В. А. Тугариноза, Н. И. Калмынина, В. П. Перевалова болон бусад худэлдэг. Тоог дээрэ бүхы оньһон машина, түхеэрэлгэнүүдые механизатор П. К. Юсупов харуулжа худэлгэдэг юм.

Түрүүшын эзлжээндэ Бурятская-34, Онохойская-4 сортын шэнисын ороонө сэбэрлэжэ, амбаарта хаанабди. Бүхыдэнь 7 мянган центнер үрэнэ сэбэрлэжэ бэлдэхэ түсэбтэй һаа, тэрэнэйнгээ 1500 центнерыень бэлэн болгожо, амбаарта оруулаабди.

Даб дээрэ хаража үзэхэдэ, гектар бүриһөө дунда эзэгээр 10—10,5 центнер ургаса абтана. Гандуу уларилтай байһан энэ жэлэй эрэ байдалда тэрэ бага гэхээр бэшэ.

Таряалангай һолоомо сэбэрээр суглуулжа абаха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулнабди. Хамтадаа 15 мянган центнер һолоомон абтаха эзэргэтэй. Хуряалгын комплекс бүхэндэ һолоомо суглуулха, пресс-подборщигоор багсалха звено бии болгогдонхой.

Иигэжэ таряалангай ургасые нигэшье гэзэлтэгүйгөөр хуряажа абабал, өөрын үрэнэ хүрэнгын ороонотой, малда эдюулхэ таряа талхатай болохо байнабди.

С. ФИЛИППОВ.
Эрдын районой Оёорой совхозой директор.

ЭРШЭТЭЙГЭЭР

Репортаж

Хэдэн хоног ороһон бороогой һүүлээр, намжаа сэлмэг үдэрнүүд тогтожо, Хүрбын адагай ой модоной набша намаа наранай элшэдэ һэрюухэн һэбшээндэ хашарһатан алтарна.

Эдэ үдэрнүүдтэ Хүрбын ОПХ-гай хартаабхын газар дээрэ хүлгөөтэй. Дүршэлтэй механизатор Николай Павлович Хицуновой хүтэлбэрилдэг звено ургуулһан хартаабхаяа багаханшье гэзэлтэ, хоролтодо оруулангүй абахаар зэһэнхэй. Эртэ үглөөнһөө үдэшэ болотор ажаллана. Байгша ондо 100 гектар талмай дээрэ хартаабха энэ звено тариһан юм. Гектар бүриһөө 100 центнерһээ бага бэшэ хартаабха хуряажа абахабди гэжэ звеногой гэшүүд социалис уялга абаа һэн. Иимэ ургаса хуряахын түлөө ехэ оролдолго гаргажа, зунай түрүүшын хоёр һарын туршада хартаабхынгаа газарай бүртаг үбһыень гурба дахин усадхаһан, шороёнь ооболжо, шиир нойтыень таһалдуулангүй харуулжа байгаа. Август соо хоёр дахин хартаабхынгаа газарай хүрьһэ зөөлэрүүлэн юм. Энэ ажалые звенсе даагша Н. П. Хицунов механизатор М. Д. Базаровтай эрхим шанартайгаар хээ. Звеногой гэшүүд В. А. Белых, Н. П. Белых гэгшэд хартаабха уһалха даалгабарияа оролдосотой һайнаар дүүргэжэ байгаа.

Нёдондо энэ звено даалгагдаһан участок дээрэһээ гектар бүриһөө 70 центнер хартаабха хуряажа абахадаа, һанаһандаа хүрөөгүйбди гэжэ сэхэ мэдүүлээ һэн. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гүрэндэ хартаабха худалдаха түсэбөө үлүүлхээр эртэ хабарһаа эрмэлзэжэ, наг шэбхэ минеральна тугэжүүлгэ поли дээрэ саг болзор соонь оруулаа.

Тэдэнэй оролдосотой ажалай үрэ дүн эдэ үдэрнүүдтэ харагдажа, социалис уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ байһаниинь тодорно. 75 гектар талмайдахи хартаабхын хуряагдаад байхада, бидэ ажахын арадай хинагшадай гол бүлэгэй түрүүлэгшэ М. П. Белыхтэй уулзабабди.

—Гектар бүриин 120—125 центнер хартаабха хуряажа байнабди,—гээд тэрэ хөөрөнэ. —Энэ яагаа һайн ургаса гэшэ ааб даа. Августын хорёодоор үшөөл уһалжархёё һаамнай, түмһэн бүрил томо болохо байгаа. Тэрэ үедэ үбһэ хуряалгада бүхы оньһон техникэмнай элсүүлэгдэнхэй байжа, уһалжа шадаагүйбди.

Хартаабха хуряадаг комбайнууд хойно хойноһоо нэгэ жэгдээр һубарилдан полинин ута руу дабшана. Полинин нүгөө талада хартаабха малтаад, хүрьһэн дээрэнь орхи. дог хоёр тракторнуд дүнгинэлдэн ябаһа. Тэндэ эндэхи һургуулийн һурагшанар хүнэгүүдые баринхай, хүрьһэн дээрэ гаргагдаһан түмһэнүүдые үрдилдэн түүнэ.

—Һаньн сагта хартаабхаяа хуряажа дүүргэхэ уялгатай һэмди. Мүнөө энэ сэлмэг үдэрнүүдтэ ажалнай бүришье урагшатай ябажа байна. Ажалай шанаршье яһала һайн. Үлэһэн 25 гектартахи хартаабхаяа эдэ үдэрнүүдтэ складтаа оруулхамнай,—гэжэ звеное даагша Н. П. Хицунов мэдүүлнэ.

Загарайн район.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хартаабха хуриадаг комбайн ажалдаа. 2. Механизаторнуд М. Д. Базаров, Н. П. Хицунов

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

МАНАЙ УЕ САГАЙ АГУУЕХЭ КОМПОЗИТОР

«Нинтын хэрэгтэ эрхэтэн-хүнэй ямараар хандадаг байһан ушар дурьемни ходоодоо татадаг юм...» —гэжэ Д. Д. Шостаковичой хэлэһэн үгэнүүд сентябриин 25-да Москвагай консерваториин Ехэ зал соо нээгдэнэн выставкын эпиграф боложо шадаха байна. Манай уе сагай агууехэ композиторай зохёолнууд эндэ ходо гүйсэдхэгдэдэг байһан юм. Хүтжэмэй искусствын элитэ ехэ уран бэлигтэнэй түрэһөөр 75 жэлэй ойдо зорюулгажа, өнөө выставкэ нээгдэбэ.

Коммунист композиторай, Совет ороной дуулэтэ патриодой ажабайдалай, ажал ябуулгын хүүлһанууудые фотодокументнүүд һэргээнэ, тэрэнэй нинтын үргэн ехэ ажал ябуулга хэдэг, эб найрамдалай болон арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө тэмсэлдэ эльбхитэйгээр хабаададаг байһан тухайнь хөөрэнэ.

Удэшэлэн Ехэ зал соо дурасхаалта концерт табигдаа. Концертын эхиндэ СССР-эй Композиторнуудай холбооной правленийн нэгэдэхи секретарь Т. Н. Хренников Шостакович тухай үгэ хэлэбэ. Хүсэтэ оюун бэлигээ арадтаа коммунис байгуулалтын агууехэ хэрэгтэ сүм зорюулһан Шостаковичой зохёохы ажал ябуулгын айһабтар ехэ удха шанартай байһые тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Д. Китаенкын хүтэлбэри доро Гүрэнэй филармониин академическэ симфоническа оркестр Д. Шостаковичой һайндэрэй увертюрые. Эхэ ороноо сахин хамгаалһан совет хүнүүдэй эрэлхэг зориг болон баатаршалгада хэтэ мүнхын хүтжэмэй хушөө болоһон Долоодохи (Ленинградска) симфоние концерт дээрэ гүйсэдхэһэн байна.

Совет хүтжэмэй уран бэлигтэнэй делегаци Новодевичи кладбищидахи Д. Д. Шостаковичой хүүр дээрэ венок табиба.

ШЭТЫН УРАН ЗУРААШАДАЙ ВЫСТАВКЭ

МОСКВА. Шэтын уран зураашадай бүтээлнүүдэй экспозиси Забайкалида ба эндэхи хүнүүдтэ зорюулагдана. Москвада, Горькийн нэрэмжэтэ үйлсэдэхи выставкын залда тэрэ нээгдэ.

Сибириин уран зураашад графикын ба скульптурын, уран зурагай зуугаад бүтээлнүүдые Москвагай хараншадай шиидхэбэридэ табиа юм. Сүлэлгэдэ Шэтэдэ байһан декабристнуудай образуудые харуулһан бүтээлнүүд өөр һонирхол үүсхэнэ.

ХОЛО ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭХЭНЬ

Энэ жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизатор Николай Брылёвэй даадаг АВМ-1,5 түхэлэй агрегат 500 тонно витаминтай ногооной гурил татаха түсэбтэй байһан юм.

Тэрэ сорьигоо туһалгша механизатор Александр Ерофеевтэй хамта түсэбөө бүри сентябриин тэн багаар холо үлүүлэн дүүргээд байгаа. Жэшэнь, энэ агрегат мүнөө 780 тонно витаминтай ногооной гурилай гранула складта тушаагаад байнхай. Урид табигдаһан түсэбһөө гадуур хамтадань үшөө 100 тонно тинмэ гранула буйлуулан гаргаха зорилго эдэнэр урдаа табина.

— Энэмнай бэрхэтэйшэг хэрэг. Тоод байгша онло адууһа малай эдихэ бусад түжээлэй багала бэлэдхэгдэһэн эрхэ байдалда шэмэтэ грануланнуудые шадаал һаа сохёор буйлуулан гаргахын түлөө хүсэ хүлһэ гамнахагүйбди, — гэжэ нүхэр Брылев хэлэнэ.

Татагдаһан ногоон гурилые улам саашань хатаажа, монсогойлон гранула болгохо агрегадые Анатолий Варфоломеев, Леонид Третьяков гэгшэд һайнаар хүдэлгэнэ. Тэрэшэлэн АВМ-1,5 түхэлэй агрегадые ногоон намаа набшаар таһалгаргүй хангаха талаар трактористнар, комбайнёрнуд, автомашинын жолоошод ехэ оролдолго гаргажа, витамин элбэгтэй шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ горитой хубита оруулна гэжэ тэмдэглэхээр.

В. ШИРДАРМАЕВ.
Мухар-Шэбэрэй район.

ҺҮҮЛШЫН ҺҮРИНҮҮД

Хүлэй совхозой Тарбагатайн үбһэнэй бригадын бригадир, ажахын дүршэлтэй луговод Дорофей Дорофеевич Рассадин бүрхэжэ байһан тэнгэри өөдэ хараад:

— Энэ һүриеэ түргэн дүүргэхэ байгаабди, — гэжэ һанаата болонгёор тэрэ хэлэбэ. — Ехэ бороо орохошьегүй һаа, ажалыемнай һаатуулха ёшуу.

Дорофей Дорофеевич жараад наһатай боложо ябаһаншье һаа, ехэл хүнгэн, сарюун зандаа, шиираг шамбай, хамтын хэрэгэй түлөө һанаагаа зобожо ябадаг хүн байба. Тэрэ үдэр бүри звеногойнгоо ажал хэрэгые һайнаар ябуулха, нинтынгээ малда элбэг тэжээл суглуулжа, ерэхэ үбэлжэлгые гарза хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ гэжэ сролдоно.

Тэрэнэй даадаг звено һүүлэй үдэрнүүдтэ 280 гектар газар, тэрэнэйнгээ гурбанай нэгэ хубиинь гар хажуураар сабшаа. Тиигэжэ бүхы дээрээ 180 тонно үбһэ һүрилһэн байгаа. Үшөө тэрэнэй хажуугаар 9 тонно модоной шэлбүүһэ бэлэдхэхэ.

Мүн эндэ дүршэлтэй луговодой хубүүн Николай Рассадин хоёрдохи звеное хүтэлбэрилнэ. Тэрэ эсэгэтээ дахасалдажа, луговодой мэргэжэл шудалһан, үндэр дүнгүүдые туйладаг болоһон байна. Тэрэнэй даадаг звено 160 гектар сабшалангай ногоо унагаажа, 60 тонно үбһэ сомоо.

Санномысскдэ С. А. Борисов оньһожоруулагдамал звеное даадаг юм. Тус коллективтэ 16 хүн хүдэлнэ. Тэдэнэр 250 тонно үбһэ һүрилжэ, 1,5 тонно модоной намаа бэлэдхэ.

Хүлэй отделенидэ М. П. Ситниковэй, В. В. Ситниковэй звенонууд ажаллана. Эдэнэр диилэнхи сабшалангаа гэхэ гү, али бүхыдөө 80 гектарай ногоо гар хажуураар сабшаа. Михаил Петрович Ситниковэй ударидадаг оньһожоруулагдамал звено 150 тонно үбһэ сомоһон байна. Хоёрдохинь—морин косилкаар, гар хажуураар ажалладаг звено юм. Энэ коллективтэ 140 гектар сабшалангай ногоо унагаажа, 800 центнерһээ үлүү үбһэ һүрилөө.

С. ХАМАГАНОВА.
Хорин район.

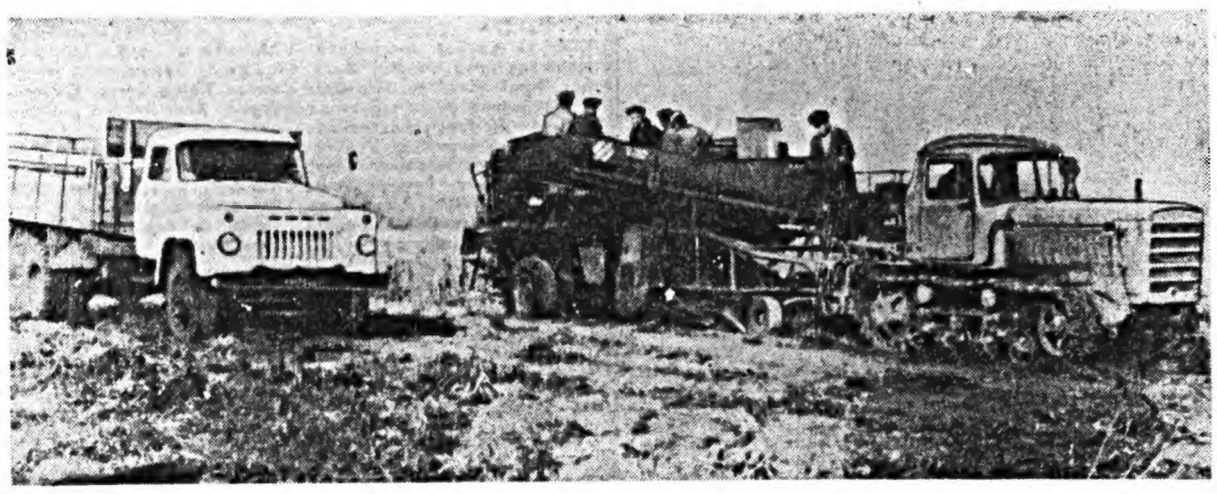

МОНГОЛ-СОВЕТ ХАНИ БАРИСААНАЙ ХҮШӨӨГЭЙ ҺУУРИ ТАБИГДАБА

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Баруун Монголдо, Толбо-нуурай эрьедэ монгол-совет хани барисаанай хүшөөгэй һуури табилгын баяр ёнолол болобо.

Эндэ 60 жэлэй саада тээ Ц. Хас-Баатарай командованидоро монгол партизанууудай ба Улаан армиинхидай отряд шэрүүн хатуу байлдаанда шэн зориг бэ баатаршалга гаргажа, сагаантанай булюу хүсэнүүдые, илаһан байгаа. Энэ илалтань Баруун Монголдо сагаантаниие сүм усадхалгын һүлдэ тэмдэг болоо һэн.

Митинг дээрэ МНРП-гэй ЦК-гай секретарь Г. Адьяа үгэ хэлээ. Хоёр ороной арадуудай болон арминуудай аха дүү харилсаа холбооной һайндэр мэтээр Монгол орон РСФСР хоёрой хоорондын харилсаа холбоон тухай хэлсээнэй 60 жэлэй ойе арадэй Монголой болон Советскэ Союзай ажалшад тэмдэглэнэ, гээд тэрэ хэлээ. Монгол ба совет сэрэгшэд Халхын-Гол дээрэ 1939 ондо сугтаа дайлалдаа, 1945 ондо япон милитаристнуудые бута сохёо. Мүнөө манай арадууд газар дэлхэй дээрэ энхэ тэниглэн байдал бэхижүүлхын түлөө хамтын тэмсэл ябуулна, гээд үгэ хэлэгшэ онсолон тэмдэглэбэ.

КОМИССИИН ЗАСЕДАНИ

НОВОСИБИРСК. (ТАСС). Экономикын ба эрдэм, техникын харилсаа холбооной талаар СССР-эй болон ФРГ-гэй комиссиин арбадахи сесси сентябриин 25-да эндэ худэлмэрээ үргэлжэлүүлбэ. Эрдэм, техникын харилсаае хүтжөөхэ, мүн экспертнэ бүлэгүүдэй худэлмэриин асуудалнууд зүбшөн хэлсэгдэһэн байгаа. Сибириие ажахые хүтжөөхэ хараа түсэбүүд, энээнһээ уламжалан экономикын, эрдэм, техникын асуудалнуудаар хоорондохи харилсаа холбоогоо хүтжөөхэ арга боломжонууд тухай СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин мэдээсэлнүүд шагнагдаба.

СССР-эй ОБОРОНЫН МИНИСТРЭЙ ПРИКАЗ

1 оной сентябриин 28. № 244 Москва хото.

АЛБА ХЭХЭ БОЛЗОРОО ДҮҮРГЭҺЭН СЭРЭГЭЙ АЛБАТАДЫЕ 1981 ОНОЙ ОКТЯБРЬ-ДЕКАБРЬ ҺАРАГДУТА СССР-эй ЗЭБСЭГТЭ ХҮСЭНҮҮДҺЭЭ ТАБИГДАХАЙ, МҮН СЭРЭГЭЙ БОДОТО АЛБАНДА ЭРГЭДЫЕ ЭЭЛЖЭЭТЭ ГУРИМААР ТАТАХА ТУХАЙ.

Бүтэдэ нинтын сэрэгэй уялга тухай СССР-эй Хуулиэ зохилдуулан, **захирхамни:**

1. Сэрэгэй бодото алба хэхэ болзороо 1982 оной январиин 1 болотор дүүргэхэ сэрэгэй албатадые 1981 оной октябрь-декабрь соо Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй Флотын хилын харуулай ба дотоодын сэрэгүүдһээ запаста таталга.

2. Сэрэгэй алба хаагшадай запаста табигдаһантай дашаруулан, тус приказай 1-дэхи пунктай зохилдуулан, запаста татагдаха үдэр хүрэтэр 18 наһатай болоһон, таталга болзоройнь хойшолуулагдахагүй эрхэтэдые, тэрэнэй таталгын хойшолуулагдаһан болзоройнь дүүрэһэн наһанай эрхэтэдые Совет Армиин, Далайн-Сэрэгэй флотой, хилын харуулай ба дотоодын сэрэгүүдэй бодото запаста татаха.

3. Энэ приказые бүхы ротонуудта, батарейнуудта, эскадриллнууд болон корабльнууд дээрэ соносхохо.

СССР-эй оборонын министр
Советскэ Союзай Маршал Д. УСТИНОВ.

XI ТАБАН ЖЭЛ: АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ДҮҮРГЭГДЭБЭШЬЕ...

КПСС-эй XXVI съездын шийдхэбэринүүдые бэелүүлхын, тэрэшэлэн арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб, даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө манай совхозой ажалшад, малшад бухы хүсэ шадалаа, хамаг арга боломжоёо, дүй дуршэлөө элсүүлэн хүдэлжэ байна гэжэ баталан хэлэхэ үндэһэн бии.

Энээниие хэдэн тоо, баримтнуудаар гэршэлэн харуулжа болоно. Табан жэлэй түрүүшын жэлэй хубиин болон коллективүүдэй түсэбые ноябриин 7 болотор дүүргэхэ гэһэн Москва, Ленинград хотонуудай ажалшадай үүсхэлые һайшаан дэмжэжэ, ажахы сеогоо эгээн түрүүлэн Түбэй һуһаалиин фермынхид тиимэ дэшэлүүлэгдэһэн социалис уялга абаа һэн. Тэдэниие совхозой бусад гүүртэнүүд дэмжээ юм. Тиигэжэ ажахымнай бухы һаалишад, малшад, механизаторнуудай диилэнхи олонхинь бүгэдэ арадай мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана гэшэ.

Олон зоной эдэбхи, үүсхэл ехэтэйгээр мүрысөн ажаллаһанай ашаар лэ совхоз гүрэндэ һу худалдаха юһэн нарынгаа түсэбые мүнөө 118 процент дүүргээд байна. Ажахын Түбэй һаалиин фермынхид (даагшань П. С. Санжиев) жэлэй эхиннһээ хойшо бухыдэнь 3000 центнер һу бэлэдхэлэй пунктда оруулжа, 1981 оной түсэбые болзорһоонь дүрбэ һараар урид дүүргээ. Тус коллектив нёдондоной энэ үеынхидэ оробол, үнеэн бүхэнэй һу шэмые 400 гаран килограммаар дээшэлүүлээ. Тэрэ байгша ондо бухыдэнь 399 центнер һу абаха гэһэн социалис уялгаяа 351 центнертэ хүргэбэ. Мүн бэрхэ һаалишад Цырен-Долгор Хорлоевна Цыренова, Паруня Аюшиевна Цыренова, Надежда Доржиевна Доржиева гэгшэд баһал абаһан уялганнуудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ абанхай.

Түбхын түрүүн фермэдэ хүгшэрһэн, муудаһан үнеэдые һайн үүлтэрэй гунжадаар һэлгэжэ, тэдэниие туганлаһан түрүүшын удэрһөөнь хойшо зүбөөр эдэлүүлжэ һаанаһай, оролдосотойгоор харууһалһанай ашаар һун ехэ абтаа. Илангаяа үбэлжэлгын үедэ үнеэдэй үбһэ тэжээлые һайнаар буйлуулжа, шанаржуулжа, таарруу рационоор эдэлүүлэх хэрэгтэ анхарал ехэ хандуулагдаа. Мүн зунай бэлшэрииие зүбөөр эмхидхэхэ, үнеэдые түхэреэн сүүдхэдэ һайн ногоотой газарта адуулха тушаа бухы шухала хэмжээн абтаа һэн.

Энээнтэй хамта совхозой дирекци, партком, рабочком малшад, һаалишадай үбэлжөөнэй болон зуһалангай гэр байрануудые һайнаар түхеэрхэ, ажаһуудалай шухала хэрэгтэй юумээр хангаха, илангаяа социалис мүрысөөе ашаг үрэтэйгөөр эмхидхэхэ талаар бага бэшэ оролдолго гаргаа гэжэ хэлэхэ ушартай. Эдэ амжалтануудта фермэ, гүүртэнүүдые даагшад, зооветмэргэжэлтэдэй оруулһан хубита баһал бага бэшэ гээд тэмдэглэхээр.

Туйлаһан зарим тэды үрэ дүнгүүдээ улам арьбадхан дээшэлүүлжэ, гансашье сагаан эдеэ үйлэдбэрилхэ, худалдаха түсэбөө дүүргээд һаанаагаа амарха бэшэ, байгша ондо мяха абаха, гүрэндэ тушааха түсэбөө баһал заатагүй дүүргэхэ, бухы малайнгаа толгойе олошоруулха даабаринье эрхэ бэшэ бэелүүлхэ байнабди. Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур 600 центнер һу бэлэдхэлэй пунктда оруулха зорилго табигдана.

Гэхэтэй хамта һу һаалиин зарим тэды дээшэлүүлэгдэжэ, сагаан эдеэ гүрэндэ худалдаха түсэбэй амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байбашье, малай ашаг шэмые бүри ехэ болгохо, тэдэнэй тоо толгойе олошоруулха талаар бии байһан арга боломжо, нөөсэнүүднай гүйсэд хэрэглэгдэнэ гэхын аргагүй. Ажахыда үнеэдэй, гунжадай һубайрха ушар үшөөл усадхагдаагүй. Илангаяа мяханай гүүртэнүүдэй тугал хүхүүлжэ түлжүүлдэг үнеэдһээ түл үсөөн абтана.

Эгээл эдэ асуудалнууд районой арадай хиналтын комитет дээрэ харагдажа, манда шанга һануулга хэгдэ һэн. Гүрэндэ тушаагдаха һүнэйнгөө шанар эрхим дээдын хэмжээндэ үшөөл хүргэжэ шадаагүй байнабди. Мүнөө тушаадаг һүнэйминай 50 процент нэгэдэхи сортын, бэшэниинь хоёрдохи сортын гэжэ сэгнэгдэнэ. Энэ баһал бидэнэй һанаа амаруулжа яашье шадахагүй байна. Энэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээнүүдые абажа байнабди.

Түбхын түрүүн үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ худэлмэрине эрид һайжаруулха, эрхим үүлтэрэй, һу ехэтэй үнеэдэй эмэ тугалнуудые илгажа, тэмдэглэжэ, зүбөөр түлжүүлэн һайн үнеэд болгохо хэрэгые анхаралдаа абаха ёһотойбди. Тиигэжэ шадаал һаа, бүри ойрын 1—2 жэлһээ Түбэй фермэдэ үнеэн бүриһөө 2000—2200 килограммһаа бага бэшэ һу абадаг болохо арга бии.

Байгша ондо бухыдэнь 5650 центнер мяха гүрэндэ худалдаха түсэбтэйбди. Тэрээнэй ехэхинь жэлэй һүүлшын кварталда тушаагдажа, жэлэй түсэб дүүргэгдэхэ зэргэтэй. Холын хада уулын, ой тайгын бэлшээридэ адуулагдажа зуһаһан малнай мүнөө голдо оруулагдаад, мяха, тарганнинь хүсөогдэжэ байна. Хамта дээрээ 3 мянган бируу, хашарагууд, голодоһондо гаргагдаһан үнеэд холын бэлшээридэ адуулагдаа юм. Эдэ үдэрнүүдтэ тэдэ үхэрнүүд шэгнэгдэжэ, малшадай дунда зундаа дэлгэрһэн мүрысөөнэй дүн согсологдожо байнхай. Даб дээрэ дуршэлтэй бэрхэ малшад Даба Цыренов, Тама-Цырен Тапхаев, Дымбэрэн Шагдуров гэгшэд һайн үрэ дүн туйлаа. Энэнэр вунай бэлшээриин үедэ үхэр бухэнэйнгөө шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 850 900 граммаар нэмээһэн байба, һаяшаг холын бэлшээриһээ ерэһэн 500 үхэрые мяханай комбинадта тушаагаабди. Тэдэмнай түс туста дунда зэргээр 338 килограмм шэгнүүртэйгээр абтаа. Бухыдөө 1600 гаран центнер һайн шанартай мяхан гүрэндэ худалдагдаба. Иигээд октябрь нарада мяханда тушаагаад, түсэбөө дүүргэхын тула үшөө 200 гаран үхэр эгээл һайн бэлшээридэ (гол түлэб зелёнкын, силосэй ургамалнуудай һуурида) адуулжа, таргалуулжа байнабди. Мүнөө баһа 300 гаран жэжэшэг хашарагуудые илгаад, ерэхэ жэлэй түрүүшын кварталда мяханда тушааха зорилготойгоор һайн адуулгада табяабди.

Хэлэйшье мэдэһээр манай эндэ ороо̀но тарыан ёһоор ургадаггүй. Тиигээдшье энэ жэлдэ хабартаа, зунай эхеэр гандуу байжа, тарыанай, силосэй ургамалнуудай, үбһэ ногоонойшье ургаса бирагүй байгаа. Тиимэһээ мяханда тушаагдаха үхэр малые намартна, үбэлдөө хаагаад, талха таряа, силос, үбһэ ехээр эдюулжэ шахаха талаар арга боломжо багатайбди. Имагтал малаа һайнаар бэлшээн таргалуулжа, мяха абаха, гүрэндэ худалдаха түсэбөө дүүргэхэ болонобди.

Энэ жэлдэ үбһэн нёдондоной-хиһоо бага бэлэдхэгдэбэ. Бүдүүн тэжээл шадаал һаа, горитойгоор суглуулжа абахын тула хатаһан, хагдаһаншье юумые хуу сабшажа, хуряжа байнабди. Мүнөө жэлдэ эндэмнай зелёнко муу бэшээр ургаа. Тэрээнээ таряанай ургасатай холижо, силос горитой дараабди. Хэрбээ нёдондо ороидоол 1100 тонно силостэй байһан һаа, байгша ондо 2800 тонно шэмэтэ тэжээл бэлэдхэбди.

Ниитынгээ адууһа малай үбэлжэлгэдэ хаһа сагтань һайнаар бэлдэхэ, илангаяа малай хашаа хорёо, малшадай һууха гэрнүүдые заһабарилха, дулаалха, шэнээр бариха худэлмэри түлэг ябуулагдана. Мүнөө дархашуулай гурбан бригада энэ худэлмэридэ табигданхай.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ажахынгаа гол һалбари мал ажалые эрид хүргөөхэ, малшадай байра байдалые һайжаруулха, холын гүүртэнүүдтэ зайн галай гэрэл оруулха, үһаар хаңгаха талаар ехэ юумэн хэгдэхэ зэргэтэй. Жэшээлхэдэ, совхозой малшадай үбэлжэдэг 40 гаран буусануудай ороидоол 13-лань зайн галай гэрэлэй уташан хүргэдэнхэй. Минл 6—7 гүүртэ өөһэдын худагтай байха юм.

Ойрын жэлнүүдтэ бухы гүүртэнүүдэйнгээ 75 — 80 процентые зайн галтай болгохо зэргэтэйбди. Энэ талаар манда промышленна, барилгын организацинуудай зүгһөө горитой туһаламжа хүргэгдэхэ зэргэтэй гэжэ һанагдана.

П. СОКТОЕВ,
Захаминай районой СССР-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ совхозой директор.

Совет ор... ДОТО...

СЕЯЛКЭНҮҮД ТАРЯАНАЙ ПОЛИ ДЭЭРЭ

СТАВРОПОЛЬ. Намарай поли дээрэ тарилгын худэлмэри түлэг ябуулагдана. Хизаарай колхоз, совхозууд 1700 мянган гектар талмайда ороо̀но ургамалнуудые тариха болоно.

Ставрополийн таряашад Эхэ оронойнгоо амбаарта 2400 мянган тонно ороо̀но адхажа, социалис уялганууда̀а горитой үлүүлээ юм. Энэнь түсэбһөө хахад миллион тонноор ехэ болоно. Ажалдаа туйлаһан гайхамшагта амжалтаарнь хизаарай таряашадые нүхэр Л. И. Брежнев халуунаар амаршалаад, ерэхэ жэлэй ургасын бата үндэһэ һуури табихын тула бухы юумэ хэхые хүсэһэн байна. Энэ захяае заатагүй дүүргэхые ородон, механизаторнууд гансал нэгэдэхи классай үрэһэ хүрэнгэ тарилгада бэлдээ юм. Үрэжэлтэй һайн голидо намарай шэниисэ таригдана.

Сагаа уларилай таарруу зохид эрхэ байдалда тарилга хэгдэнэ. Хура бороо ороо̀но, газарай хүрьһые ехээр шинэгтүүлээ. Техникэ ехэ бүлэгүүдтэ хамтадхагдажа хэрэглэгдэнэ.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУДТА ЭЛЬГЭЭГДЭНЭ

ДНЕПРОРУДНОЕ (Запорожско область). Барилгын машинануудай эндэ бодхоогдожо байһан тусхай заводой продукци барилгадахи хүндэ хүшэр худэлмэрине оньһожоруулха арга олгохо юм. Тэрэнэй түрүүшын эдэлжээн һая ашаглалгада оруулагдаа.

Эндэ штукатур хэхэ станци болон агрегадууд бүтээгдэнэ. Москвагай, Ленинградай, Братскын ба бусад городуудай шэнэ барилганууд дээрэ тэдэниие туршаһан байна. Ехэ барилга бодхоогшодто шэнэ түхэлэй машина илангаяа һайшаагдаа.

Предприяти проектээр хараалагдаһан хүсэндөө хүрэхэдөө, жэл бүри штукатур хэдэг 19 мянга гаран бүтээсэ ехэтэй комплекс жэл бүри үйлэдбэрилдэг байха юм. Тиигэжэ хэдэн арбаад мянган худэлмэришэдые хүндэ гар ажалһаа сүлөөлхэ аргатай болохо.

«АРКТИКА-81» ПРОГРАММА ТҮГЭСЭЖЭ БАЙНХАЙ

НАХОДКО (Приморийн хизаар). Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй арктическа навигацийе ашаагаар хангаха социалис уялганууда̀йнгаа шухала хубие Находкын далайн худалдаа наймаанай портын докернууд амжалтатайгаар дүүргэбэ. «Капитан Кондратьев» гэжэ дизель-электроходой экипаж мянгаад тонно ашаа тушаажа абаад, Арктикын зүүн хубиин портнуудта хүрэхые һүүлэй рейсдэ гараба.

Докернууд нёдондо жэлэйхиһээ хахад һараар урид харюусалгатай даабаряа түгэсхэбэ. Худэлмэридөө шэнэ юумэ нэбтэрүүлһэниинь, «Арктика-81» программые амжалтатайгаар түгэсхэхэдэ туһа нэмэри болоо. Тобшолон хэлэбэл, ехэ ашаанай контейнернууд, тэрэшэлэн үйрхэй ашаа зөөхын тула резинээр бүтээгдэһэн контейнернууд эндэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ байна. Суднануудай эрьесэ түргэдхэгдөө, холын Хойто зүгэй орёо хүшэр ... далда ашаа буулгалгаа мэри хүнгэн болоо.

Зүүн Чукоткын ... гаданай областин ... районуудта зорюу... овощ ба эдеэ хоолой ... зүйлнүүдые түргөөр ... дүүргэхын түлөө ... Находкын портын ... ришэд дэлгэрүүлэгдэ...

ТАРЯАГАА СО... ДҮҮРГЭ...

АЛМА-АТА. 25 ... гектар талмайтай ... най поли дээрэһээ ... ургамалнуудые хурая... гээ. Колхоз, совхозу... ряашад нёдондоной... раггүй түргөөр тар... хибо.

Зүб арганнуудые ... нэй ашаар хуряалг... зорые хороожо шад... са гол түлэб амжар... аргаар хуряагдаа. Мү... ороо̀но таряан набта... гажа, бухы ажахынг... комбайндаха арга хэ... байна. Энээнэй эсэхэ... гын худэлмэри түрг...

Ургаса хуряалгада... даһан олон хүнүүд ... даабаринье 1,5—2 ... үлүүлэн байна. Кус... областийн «Карасуск... хозһоо залуу механ... П. Вольфын даадг... ажалай шэн габьяагай... жэшээ хараулаа. Гурб... ва» комбайнай туд бу... 16 мянган шахуу ... шэниисэ ба ешмээн ... байна. Хойто-Казахст... ластийн «Искра» со... Н. Литвиновэй болон ... риевскийн хүтэл... коллективүүд энэ эс... хүрэхэ дүтэлөө.

ХОЙТО ЗҮГЭ... ПОВОЛЖИЙН УРААЛАЙ ГОРОД...

ХАНЛАР (Азербайжанай ССР). Республикан... тороо столовын ... эгээл ехээр таридаг Х... ска районой виногра... гуулагшад аха дүү ... ликануудай ажалшадт... мянга гаран тонно ... эльгээбэ. Хойто зүгэ... волжийн, Ураалай, Х... лайн оршондохи эл... гын газарай адресаар ... град ябуулагдаа.

Виноград ургуулагш... барьяа болзорһоонь ... дүүргээд, дээшэлүүл... социалис уялганууда̀й... соогоор үрэ жэмэс ... эхилээ. «Плантаци ... гон» гэһэн гуримаар ... хэ зуураа, хуряалга... бухы эвенонууд даа... даа үлүүлнэ. Харин ... тусхай шэглэлтэй ажа... хэндэ эмхидхэгдэхэй... Шэнэ ургасын ... ашаһан автомашин... прицепүүдтэй тракт... плантацинууд дээрэ... мэр замай станцинуу... шэ таһалгаяагүйгөөр ... рилдана. Худэлмэри ... сагташье замханагүй. ... жэл һайн ургаса ху... на. Тэдэниие зөөхы... хэдэн арбаад мянган ... саг нэмэжэ дархалба...

Сезоной дүүрэтэр ... виноград ургуулагш... шэлүүлэгдэһэн уялга... тоосоогоор 7 мянган ... виноград хэрэглэгшэд... гэхэ уялга абанхай. ... публикаһаа гадуур ... дэдэг виноградай ... үлүү хубие эндэхид ... дэг юм.

(ТА...

МАЛ АЖАЛ — онсо тиҗхала һалбари

ТУЙЛАҺАНАА БАТАДХАХА

Малшадай түрүүшүүл урмашуулагдажа байгаа. Түрүүшүүлэй дүй дуршэлые бүгэдын шадабари болгохо талаар ехэ худэлмэри ябуулагдана. Һая тугаллаһан үнеэдые, илангаяа гунжалай түрүүшүүл урмашуулагдажа байгаа. Түрүүшүүлэй дүй дуршэлые бүгэдын шадабари болгохо талаар ехэ худэлмэри ябуулагдана. Һая тугаллаһан үнеэдые, илангаяа гунжа-

Һүүлэй жэлнүүдтэ ган гасуурта дайрагдажа, үбһэ тэжээлээр дутамаг байбашье, Эрхирэгэй совхозой һаалишад, малшад ажахы дотороогоо арга боломжонуудые шадамараар хэрэглэжэ, һу һааха, тэрэниие гүрэндэ худалдаха түсэбтэ даабаринуудаа урагшатайгаар бэелүүлжэ байнхай. Сентябриин 20-до тус совхозой малшад гүрэндэ 11.700 центнер һу худалдаха жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ.

Энэ амжалтада совхозой һу һаалиин хоёрдохи фермын коллектив (даагшань В. Г. Дашиева), 1-дэхи фермынхид (даагшань Н. Д. Дугарова) ехэхэн хубитаяа оруулаа. Жэшээнь, 2-дохи фермын һаалишад үнэрһэн 8 һарын туршада үнеэн бүриһөө 1739 килограмм һу һаажа, жэлэйнгээ даабари үлүүлһэн байна.

Үнеэдэй һу шэмэ дээшэлүүлхэ талаар ородосотой бэрхээр ажалладаг һаалишад энэ ажахыда олон. Үнеэн бүриһөө хоёр мянгаад килограмм һу һаажа, жэлэйнгээ социалис уялганууда̀ые һайнаар дүүргэһэн һаалишадай тоодо Л. Гатапова, Е. Ринчино, Г. Норбоева, Е. Степанова, Ц. Цыбиктарова болон бусад түрүүшүүл ороно. Мүн һаалишад Р. Д. Базаржапова, М. Дашидоржиева үнеэн бүриһөө һу һааха жэлэйнгээ даабари дүүргэнхэй.

Совхозой һаалишад, малшад ямар аргаар нимэ амжалта туйлааб гэхэдэ, нэн түрүүн үнэрһэн үбэлжэлгын үедэ бии байгаа тэжээлээ һайнаар буйлуулжа, үнеэдэй һу шэмые харалсажа, зүбөөр хубаарилан үгэжэ шадаа. Хоёрдохёор, зунай бэлшээриин үедэ һаалиингаа мал ородосотойгоор адуулжа, бурдуугаар, үһаар һайса хангаһан байна. Гурбадахяар, һаалишадай дунда социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэржэ, ажедые зүбөөр эдэлүүлэн һааха, үнеэдые саг соонь искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаһан байна. Мүн һүүлэй жэлнүүдтэ һаалиин малай үүлтэр һайжаруулха, фермэнүүдэй ажал ехэтэй худэлмэри оньһожоруулха хэмжээнүүд абтаа.

Мүнөө үедэ совхозой һаалишад, малшад, мэргэжэлтэд болон хүтэлбэрилэгшэд туйлаһанаараа һанаагаа амарангүй үнеэдэйнгээ һу шэмэ алдахагүй гэжэ үсэд шангаар ородоно. Эдэ үдэрнүүдтэ совхозой • һаагдажа байнэн үнеэн бүриһөө сүүдхэдэ 10 гаран килограмм һүн абтана.

— Жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө үлүү 2700 центнер һу бэлэдхэлэй пунктда оруулха гэһэн шэнэ социалис уялга абаад, фермэнүүдэ үбэлжэлгэдэ бэлэн болгохо худэлмэриеэ дүүргэжэ байнабди, — гэжэ совхозой директор Г. И Прокосов мэдүүлээ.

А. БОРИСОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Энэ совхозой гунжадые деажа абаһан һаалишан А. И. Дугаров. 2. Загарайн районой Эрхирэгэй совхозой түрүү һаалишан Т. Н. Цыбиктарова (зүүн талһаа) залуу һаалишан Э. Батожаповатай хөөрэлдэжэ байна.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ЭХИЛЭЭ

Байгша ондо манай отделениин хонишод эхэ хонидоо үрэжүүлхэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулна. Тиигэншьегүй аргагүй. Юуб гэхэдэ, энэ худэлмэрэе ямараар үнэргэнэһөө ерэхэ жэлэй мяханай, тоһоной түсэб дулдыдаха байна бшуу.

Энэ жэлдэ бухы дээрээ 4200 эхэ хони ороондо оруулха даабаритайбди. Тиимэһээ харюусалгатай кампанидаа эртэнһээ бэлдэжэ эхилээ һэмди. Искусственна аргаар үрэжүүлгэ хэхэ пунктнуудаа сег соогоо заһабарилаабди, хэрэгтэй болохо хэрэгсэлнүүд болон зэр зэмсэгээ элбэгээр асараабди. Техник-үрэжүүлэгшэдней бултадаа ... хинаа шалгалта гаранхай. Иигэжэ энэ харюусалгатай худэлмэрэе хараалһан болзортоо захалбабди. Һүүлэй мэдээгээр 500 гаран хонид үрэжүүлэгдээд байна. Илангаяа Иннокентий Михайлович Тапхаев, Зальжит Доржиевна Гатапова, Цырма Гончиковна Гончикова гэгшэдэй даадаг отаранууда̀та энэ ажал эмхитэйгээр ябуулагдана. Эдэ отарануудта үдэр соо 20—25 эхэ хонид үрэжүүлэгдэнэ.

Отара бүхэндэ ототой эхэ хонидые бэдэрхэ 10 хуса асарагданхай. Хонишод тэдээндээ зеленко сабшажа, дураарнь эдюулнэ. Тэрэнэй хажуугаар толгой бүридэнь 1 килограмм холимог тэжээл үгэлсэнэ.

Ц. ЦЫРЕМПИЛОВА,
Хорин районой «Георгиевский» совхозой 3-дахи отделениин зоотехник.

ДҮРБЭН ҺАРААР УРИД

«Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө, үглеодэр мүнөөдэрэйхиһөө. һайнаар ажаллаха» гэһэн үрэа доро барилга-хабсарагтын 581-дэхи поездын коллектив ажаллажа байна. Тус коллектив байрын гэрнүүдые, столово, магазинуудые, прошье олон худэлмэришэд социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, бухы ажалаа эрхим шанартайгаар хэгэ, даабаряа холо үлүүлнэ. Олоороо ородложо худэлһэн тус коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын үдэрһөө үндэр бүтээсэ туйлана. Энээн дээрэһээ үдэр, һара бүриингөө даабари үлүүлнэ.

Байгша ондо өөрынгөө хүсэ шадалаар 6 миллион 90 мянган тухэригэй барилга хэхэ даабаряа сентябриин 10-да дүүргэзбди. Жэлэй дүүрэтэр өөрынгөө хүсэ шадалаар үшөө 500 мянган тухэригэй барилга хэхээр шийдэбди гэжэ тус коллектив КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомдо элидхэбэ.

ЭБТЭЙ АЖАЛАЙ ҮРЭ ҺАЙН

Тоннельнэ 27-дохи отрядай коллектив хоёр жэлэй саанахана эмхидхэгдээ бэлэй. Богоцихон болзорой туршада тус коллектив бага бэшэ ажал худэлмэри хэжэ, Хойто-Муяын тоннелиин барилга түргэнөөр ябуулха хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. Эдэнэр Хойто-Муяын хаданнуудай сэхэ дээрэһээнь 3-дахи, 4-дэхи нүхэнүүдые малтаха худэлмэридэ хабаадалсана. Отрядай худэлмэришэдэй ородосотой бэрхээр ажаллаһан дээрэһээ 3-дахи, 4-дэхи нүхэ малтаха худэлмэри яһала урагшатайгаар ябажа байнхай.

Байгалай тоннель малтаха худэлмэридэ тон эдэбхитэйгээр хабаадаһан Октябриин Революциин, Ажалай Улаан Тугай орденуудай кавалер Л. И. Базалий энэ нүхэнүүдые малтаха худэлмэридэ хабаадалсажа эхилбэ. Дүй дуршэлөө залуу проходчигуудта ехэл дуратайгаар дамжуулна. Тоннельнэ 27-дохи отрядай коллектив байгша ондо эхиннэ даабаряа ходоодоо үлүүлжэ, олоной, дундаһаа шалгарна эхалаа.

И. Н. Баженов, П.Ф. Турчинский, Э. Д. Цырендондуков болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд даабаряа 145—150 процент дүүргэжэ, үшөөл һайн үрэ дүн туйлаха арга шадалтай байнаа хэрэг дээрэнь харуулна.

Тус отрядай коллектив эбтэй эстэйгээр ажаллаһан дээрэһээ байгша ондо 100 метр нүхэ малтаха даабаряа болзорһоонь дүрбэн һараар урид дүүргэбэ. Партиин XXVI съездын шийдхэбэри үнэн сэхэ ажалаар бэелүүлэлсэжэ байнаа урматайнууд.

Арба нэгэдэхи түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын удэрһөө ажалай үндэр эршэ абаһан энэ отрядай бригадануд мүнөөшье ажалайнгаа зали бууруулаагүй. Тэдэнэр мүнөө үшөө дахин дулаан байнаан сег һамбаашалан, үбэлэй хүйтэнэй урда тэ бүри эршэмтэйгээр худэлжэ байнхай. Түсэбтэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй уялганууд болон даабаринуудай болзорһоонь урид дүүргэгдэхэ байһанние тэдэнэй мүнөө үеын эрхэ байдал бодотоор гэршэлнэ.

К. ЖАМЬЯНОВ.

АРБАН НЭГЭДЭХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЗОРИЛГОНУУД

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ ДУТАБАШЬЕ, ЭКОНОМИКО УРГАХА...

Энээнһээ ургаша худэлмэриин хүсөөр бардам һайса хангагдадаг байһан ушар СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгэдэ туһа нэмэри болодог һэн. Жэшээнь, үнгэрһэн арбан жэлдэ Худэлмэрилэгшэдэй тоо 20 гаран миллионоор олошорһон, тиихэдэ һүүлэй табан жэл соо 11,2 миллионоор ургаһан байна. Гэхэтэй хамта үнгэрһэн жэлнүүд ажал хэжэ шадаха хүн зон арадай ажахыда горитойгоор нэмэхэ аабза гээд ухайлагдаһан уа сег байгаа. Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ ороидоол 3,3 миллион худэлмэришэн нэмэхэ, сазшанхи хугасаада бүри үсөөнөөр ургаха байна.

Ажалай нөөсэ хүсэнэй элбэг эрхэ байдалда ороной арадай ажахын хүгжэжэ байнаа һаань, мүнөө тэдэнь ургахаяа болөо шахуу. Хангалгын һалбериин хурдан хүгжэлтые мүн лэ хараада абаха хэрэгтэй. Жэшээнь, 1979 ондо шэнэ ерэһэн худэлмэришэдэй хахад шахуу хубинь үйлэдбэридэ хабаагүй һалбарида ажалда ороо һэн. Тиихэдэ арбан нэгэдэхи табан жэлэй экономическа зорилгонуудые, тобшолон хэлэбэл, табан жэлэй туршада жэл бүри промышленна үйлэдбэриие таба ба тэрээнһээ дээшэ процентээр дээшэлүүлхэ асуудалые үйлэдбэриин һалбаринуудта худэлмэришэдэй тоогой зарим тэды үсөөнэн ушарта шийдхэхэ бологдоно гэжэ хэлэх һаа, алдуу болохогүй.

Ажалай нөөсэ хүсэнүүдэй элбэг байһан 1970—1979 онуудай хугасаада промышленна продукци үйлэдбэрилгэ жэл бүри 7-һоо үлүү процентээр ургаһан юм. Тэрээнһээ гадна, хэдэ хэдэн экономическа шухала программ бэелүүлэгдэнэн байгаа гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Тобшолон хэлэбэл, холын Хойто зүгэй, Сибириин болон Алас-Дурнын байгаалиин баялигуудые хурдан үргэнөөр ашаглажа эхилнэн байгаа. Бага ба дундуур хэмжээнэй һуурин газарнуудта үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые бодомжотой зүбөөр таарруулан табиха талаар ехэ юумэн хэгдэжэ, томо городуудай хэтэрхэй ахаар ургалтые зогсоохо арга олгоо.

Хүн зоной бүридэл ба хубилалтатай холбоотой асуудалнуудые түргөөр шийдхэжэрхихын аргагүй ааб даа. Тиимэ асуудал тушаа тусхайлан хэлэбэл, худэлмэриин хүсэнэй талаар эрилгэ хэрэглэмжэн ба дурадхалай хоорондо эли бодо территориальна алгасал гарана. Жэшээнь, Прибалтикын республикануд, РСФСР-эй олохон областьнууд экономическа талаараа ехэ хүсэтэй аад лэ, худэлмэришэдөөр дуталдадаг байна. Харин эндэ үхибүүдэй үсөөн түрэдэг ушар бодото байдалые бүришье хангалтагүй болгоно. Харин олон худэлмэришэдтэй Дунда Азиин, Закавказиин районуудта, демографуудай багсаамжалһанай ёһоор, хүн зоной тоо хойшодоо ургаха юм.

Ерэдүйдэ экономикын найдамтай ургалта хангахын тула оромнай ямар нөөсэнүүдые хэрэглэхэ болоноб? «1981—1985 онуудта, мүн 1990 он хүртэрхи үедэ СССР-эй Экономическа ба социальна хүгжэлтын гол шэглэлнүүд» дотор энэ асуудалда харюу үгтэнхэй. Дээрэ дурсагдаһан ажалай ба демографическа ушар шалтгаанууде хараада абажа, арбан нэгэдэхи табан жэлэй экономическа хараа шэглэл найруулагдаһан байгаа. Эльэ хүсэнэй ба түүхэй эдүүдэй тон ехэ нөөсэтэй зүүн районуудта, тэрэшэлэн ажал хэжэ шадаха хүн зоной олошорхоор хүлеэгдүлэн районуудта экономике гол түлэб хугжөөгдэхэ юм.

«Зүүн зүгэй районуудые хугжөөлгэ» хадаа ниитын бухы үйлэдбэриие эрилгэмтэйгээр хугжөөхэ, ерэхэ табан жэлэй ниитэ бодомжотой хүсэд таарадана. Сибирь болон Алас-Дурнын сагай уларилай хушэр хүндэ эрхэ байдалда байгаалиин нөөсэнүүдые ашаглахын ба шэнэ промышленна барилга хэхын тула түрүүшын үедэ тон ехэ мүнгэ зөөри гаргаха бологдоо. Гэбэшье энэ арга экономическа талаараа ашаха харюулна. Мүнөөнэй оньһон техникын үндэһэ һуури дээрэ байгаалиин баялигуудые ашаглахада, тиимэ олон худэлмэришэд хэрэгтэй болодоггүй. Тэрээнһээ гадна, Сибириие ашаглалгада һомологдоһон мүнгэн ашаг үрэтэй байна гэжэ батадхагдаа. Жэшээнь, Баруун Сибириин территориально-үйлэдбэриин комплексые барилгада 15 жэл соо 50 миллиард тухэриг һомологдоһон һаа, энэл хугасаада 116 миллиард тухэригэй ашаг олзо оруулаа. Бусад районуудтай сасуулхада, Сибирьтэ ажалай бүтээсэ 20—30 процентээр дээшэ юм.

Ажалай ба түүхэй эдүүдэй нөөсэнүүдэй зохидоор таарададаг ороной зүүн районуудта (Дунда Азиин, Казахстан) орёо һалбаринуудые хурдан түргэнөөр хугжөөхые арбан нэгэдэхи табан жэлэй түсэбүүдээр хараалагдана. Ороной Европодохи хубида ба Ураалда худэлмэришэдэй дуталдажа байхада, үйлэдбэриин хүсэнүүдые бүри һайнаар хэрэглэнэнэй, эндэ ажалладаг худэлмэришэдэй тоое олошоруулгүй предприятинуудые, һэльбэнэй ба техникыень шэнэлнэнэй ашаар экономикоо хугжөөгдэхэ юм. Эндэ шэнэ промышленна барилга хэхые хоригдонхой. Тиин шэнэ табан жэлдэ арадай ажахыда худэлмэришэдэй тон үсөөнөөр нэмэхэ байхадашье, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ зорилго табигдана. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлһэнэй ашаар продукциин ургалтын 90 гаран процентые туйлаха гэһэн зорилго Гол шэглэлнүүд дотор тодорхойгоор табигданхай.

Худэлмэриин хүсые бүри ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэхын тула тэрэниие сүлөөлхэ арга олгохо хэдэ хэдэн бодото программа табигдаад, бэелүүлэгдэжэ эхилээ. Гар ажал багаар хэрэглэдэг болохо программа тухай нэн түрүүн эндэ хэлэгдэнэ. Юуб гэбэл, зарим һалбаринуудта гар ажал үшөөл ехээр хэрэглэгдэдэг байнаар. Жэшээнь, оньһожоруулгын жэжэ хэрэгсэлнүүдэй дуталдадаг дээрэһээ барилгада худэлдэг 11 миллион хүнэй хахад шахуунь гар ажал хэнэ. Тиихэдэ дүүргэлтэ шэмэглэлэй худэлмэри гол түлэб гараар бүтээгдэдэг. Ороной промышленностиин үйлэдбэриин цехүүдтэхи ажалай бүрэ «дэлхэйн эрхим стандартадай» хэмжээндэ байдаг. Гэбэшье хамһаабариин, ... түүн ашаа тээхэ, бүр ... ажалда оньһожоруулгын ... жээн 2,5 дахин доогуур ... на. Тиимэһээ хэмһаба... ажалда олон худэлмэриин ... барижа байха баатай ... додог, Бүтээсэ ехэтэй, ... дээрэһээ бүри һайнаар ... дэдэг ажалда худэлхыень ... нүүдые сүлөөлхэ гэхэ ... нэгэдэхи табан жэлэй ... ально-экономическа ... зорилго болоно.

Пенсионернүүдые худэлдэ үргэнөөр хабаадуулха ... ла материальна ба социа... таарамжатай зохид эрхэ ... дал байгуулхые

ХАМТЫН АЖАЛАЙ УРМА ЕХЭ

...ой XXVI съездын ...збэринүүдые совет ...р үнэзэгыгөөр ойл... ...арюусалгата уялга биб... ...дэтэ даалгагдана гээ... ...шадай үзэл сурта... ...ухаанай болон эс... ...хүмүүжүүлгые һай... ...ын, совет хүнүүдэй по... ...ь болон ажалай эдэб... ...зэшлүүлхын тула нэн ...инэтэ-политическэ хү... ...г библиотекэнүүд үр... ...длэрүүлхэ ёһотой бо...

...үдэлмэриие тэдэ...хи... ...талаар «Политическэ ...е — ажалшадта» гэ... ...ын Тарбагатайн түбэй ...ороһон бүхы библио... ...ргэнүүдэһэн бай... ...нхэй замаар — ком... ...н замаар» гэһэн аман ...Хэ-Куналейдэ, Дээдэ... ...ой, «Партийн хүнүүд ...гэ гэһэн номуудай ...э-Хүйтэндэ, «Коммунис ...шэнэ замууд» гэһэн ...ын Тарбагатайда бо... ...ад хэмжээ ябуулга... ...ной анхарал хандуул...

...ажахын мэргэжэлтэд... ...лийна органуудай сек... ...ртай хамта «Хүдөө ...ай дүршэлые —ажа... ...ые гэһэн томэдэ зо... ...ан «Мэргэжэлтын ...ые бүхы библиотекэ... ...ргэрөө юм. Нийтын ...бэлэжэлгын, хабарай ...ын уедэ хүдөө ажахын ...рые олоной дунда ...лгын тула һонирхол... ...алмэри библиотекарь... ...бүүлһан байна.

...ын бэлэдхэлгын уедэ ...ын, механизаторнуу... ...ргүүлагшадые но...

...хадаа библиотекэнүүдэй гол зорилго гэһэн эрилтэ партийн съезд дээрэ табигдаа һэн. Тиимэһээ искусствада зорюулагдаһан арбан хоног манай библиотекэнүүдтэ үнгэргэгдөө юм. Ц. Сампиловай нэрэмжэтэ уран зурагай музейтэй хамта Буряадай республикын уран зураашадай зурагуудай выставкэ үнгэргэгдэжэ, Ехэ-Куналайн хүн зон тэдэнтэй танилсаа юм.

Шэнэ хүниие болбосоруулан хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ уран зохёолой үүргэ ехэ гээшэ. Мүн уран һайханай литературые олоной дунда нэбтэрүүлхэ хүдэлмэридэ бидэ ехэ анхарал хандуулжа, һонирхолтой номуудай элдэб выставкэ-харалганууды, литературна үдэшэнүүдые, уншагшадай конференциннүүдые үнгэргэнэбди.

«Арбан нэгэдэхи табан жэл соо манай нютаг», «Алдарта Байгал — арюухан далай» гэхэ мэтэн номуудай выставкэнүүдые хизаар ороноо шэнжэлэлгэдэ зорюулнабди.

Түбэй библиотекэдэ үнгэргэдэһэн һонирхолгой, эрхэ хүдэлгэмэ хэмжээ ябуулга тухай хөөрэхэ дурам хүрэнэ. Тарбагатайн дунда һүрпүүлитэй хамта Н. Лимоновой «Память сердца» гэһэн номоор конференци үнгэргөөбди. Николай Лимоновой олон нүхэдэй нэгэн журналист Л. Мельникова энэ үүлэлгада уригдаһан байна, «Мүнөө үеын Корчагинай» гэйхамшагта ажабайдал тухай уншагшадтамнай тэрэ хөөрэжэ үгөө юм.

Пропагандистнуудта, политинформаторнуудта, агитаторнуудта, хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищиин, дунда һүргуулиин багшанарта манай библиотекэнүүд ехэ туһаламжа хүргэнэ гэжэ тэмдэглэмэзэр. Энэ талаар мэдээсэлэй үдэрнүүд, выставкэ-харалганууд үнгэргэдэнэ.

Түбэй гуримаар хүдэлдэг районно библиотекын үүргэ ехэ. Юундэб гэхэдэ, тэрэмнай хүдөөгэй библиотекэнүүдэй методическа түб болоно бшуу. Һара бүхэндэ семинар-зүблөөнүүдые үнгэргэнэбди, ЦБС-эй библиотекарьнүүдэй дунда мэргэжэлээрээ уридчагшадай конкурс болоһон юм. Эндэ олон библиотекарьнүүд шалгаржа, түрүү һуури эзэлһэн байна.

Районно библиотекын методическа таһаг элдэб хэмжээ ябуулгануудай найруулганууды, литературна үдэшэнүүдые, уншагшадай конференциннүүдые үнгэргэнэбди.

«Арбан нэгэдэхи табан жэл соо манай нютаг», «Алдарта Байгал — арюухан далай» гэхэ мэтэн номуудай выставкэнүүдые хизаар ороноо шэнжэлэлгэдэ зорюулнабди.

Түбэй библиотекэдэ үнгэргэдэһэн һонирхолгой, эрхэ хүдэлгэмэ хэмжээ ябуулга тухай хөөрэхэ дурам хүрэнэ. Тарбагатайн дунда һүрпүүлитэй хамта Н. Лимоновой «Память сердца» гэһэн номоор конференци үнгэргөөбди. Николай Лимоновой олон нүхэдэй нэгэн журналист Л. Мельникова энэ үүлэлгада уригдаһан байна, «Мүнөө үеын Корчагинай» гэйхамшагта ажабайдал тухай уншагшадтамнай тэрэ хөөрэжэ үгөө юм.

Пропагандистнуудта, политинформаторнуудта, агитаторнуудта, хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищиин, дунда һүргуулиин багшанарта манай библиотекэнүүд ехэ туһаламжа хүргэнэ гэжэ тэмдэглэмэзэр. Энэ талаар мэдээсэлэй үдэрнүүд, выставкэ-харалганууд үнгэргэдэнэ.

Түбэй гуримаар хүдэлдэг районно библиотекын үүргэ ехэ. Юундэб гэхэдэ, тэрэмнай хүдөөгэй библиотекэнүүдэй методическа түб болоно бшуу. Һара бүхэндэ семинар-зүблөөнүүдые үнгэргэнэбди, ЦБС-эй библиотекарьнүүдэй дунда мэргэжэлээрээ уридчагшадай конкурс болоһон юм. Эндэ олон библиотекарьнүүд шалгаржа, түрүү һуури эзэлһэн байна.

Районно библиотекын методическа таһаг элдэб хэмжээ ябуулгануудай найруулганууды, литературна үдэшэнүүдые, уншагшадай конференциннүүдые үнгэргэнэбди.

«Арбан нэгэдэхи табан жэл соо манай нютаг», «Алдарта Байгал — арюухан далай» гэхэ мэтэн номуудай выставкэнүүдые хизаар ороноо шэнжэлэлгэдэ зорюулнабди.

Түбэй библиотекэдэ үнгэргэдэһэн һонирхолгой, эрхэ хүдэлгэмэ хэмжээ ябуулга тухай хөөрэхэ дурам хүрэнэ. Тарбагатайн дунда һүрпүүлитэй хамта Н. Лимоновой «Память сердца» гэһэн номоор конференци үнгэргөөбди. Николай Лимоновой олон нүхэдэй нэгэн журналист Л. Мельникова энэ үүлэлгада уригдаһан байна, «Мүнөө үеын Корчагинай» гэйхамшагта ажабайдал тухай уншагшадтамнай тэрэ хөөрэжэ үгөө юм.

Пропагандистнуудта, политинформаторнуудта, агитаторнуудта, хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй училищиин, дунда

...ХИ... ...ЛТЭ... ...ЛЭЛ... ...ЛЭЛ... ...ЛЭЛ

ТҮРЭЛ НЮТАГАИМНАЙ ТҮҮХЭhЭЭ

„СЕРПИОНОЙ ТАРЯАЛАН“

Шэнэ-Бэрээн тосхоной түб үйлсын нэгэ гэрэй хажуугаар гарахадаа, дурасхаалай самбар абаhаар анхармаар: «Эндэ суута таряашан, Социалис Ажалай Герой Серпион Кириллович Киселев (1892—1967 онууд) ажаhууhан» гээд алтан үзэгүүдээр тодоор hиилэгдэнхэй. Энэ гэртэ С. К Киселев hүүлэй гушан жилэй туршада ажаhууhан юм. Дурасхаалай нютөөдэ самбар дээрэнь нигэжэ бэшэгдэнхэй: «Ганса хоолосой ургажа байhан газарта хоёрые, ганса ногооной ургаhан газарта хоёрые ургуулhан хүн гээшэ. хүн түрэлтэнэй баяр баясхаланда хүртэхэл. К. Тимирязев».

Колхозой правлени Социалис Ажалай Геройн нэрэмжэтэ шан тогтоогоо hэн. Hайнаар ажаллажа, таряа хуряалгада эрхим hайн дүн түйлаhан хүн энэ шанда хүртэдэг заншалтай

1980 оной сентябрь hарада «Гигант» колхозой байгуулагдаhаар 50 жилэй ойн үйсэхэдэ, С. К. Киселевой дурэ зурагтай хүшөө нээгдээ hэн.

Үндэр нэрэ хүндэдэ хүртэhэн хүнэй ажал, хэрэгүүдээр урмашамаар даа. «Гигант» колхозой газар дайда саг ургэлжэ ган гасуурта нэрбэгдэдэг, элhэтэ талаар хуурай hалхин хайра гамгүй үлеэжэ, буузы ургаса хосороодог бэлэй. Гэбэшье сагай уларилай таарамжагүй байдалые дабажа, ургасын түлөө бухы хүсэ шадалаа, оролдолгоёо зорюулха хэрэгтэй байгаа. Таряашад энэ зорилгоор эдлэб арганнуудые хэрэглэжэ, тодорхой дүй дуршалтай болоhон юм. Гол түлэб шиниг нойто тогтоохо. малай наг шэбхээр үтэгжүүлгэ хэхэ, хүрьhэндэ үнэhэ оруулха талаар онсо оролдолго гарагладаг hэн.

С. К. Киселев олоhон дүй дуршэлөөрөө, мэдэсээрээ хизаарладагүй, харин эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажалай шэнэ арга боломжонуудые бэдэрдэг байhан гээшэ

Байгал шадархи үбэл саhаар тиимэшье элбэг бэшэ гэжэ мэдээжэ. Гэбэшье С. К. Киселевой бригада тусхай хорёонуудые барижа, поли дээрээ саhа тогтоодог, суглуулдаг hэн. Шэрүүн хүйтэн удэр уhа гол дээрэ мульhэ хэмхэлжэ, поли тээшэ зөөдэг байгаа. Мүн hайрамай уhа тогтоохын тула сөөрэмүудые баридаг бэлэй. «Серпионой сөөрэм» гэжэ хүн зон мүнөөшье хэлсэдэг юм. Үбэлдөө, эртын хабараар малай наг шэбхэ, бусадшье үтэгжүүлгэ полинуудта гаргагдадаг hэн. Таряа тарилгын урда Серпион Кириллович бригадынхид айлhаа айлда ябажа суглуулhан үнэhээ газарай хүгьhэндэ оруулдаг байгаа.

Хабартаа ажалай бурьялма халуун хаhа эхилдэг гээшэ. Техникын дуталдадаг байhан дээрэhээ полиин хүрьhэн үндэртэй, набтартай, болдог солдогтой бэлэй. С. К Киселев гартаа хүрээ абажа, болдогхонуудые тэгшэлдэг, газараа шиниг нойтоор жэгдэ үндалуулхын түлөө оролдодог hэн.

Серпион Кириллович түрэл газартаа үнэн зүрхэнhөө дуратай байгаа. Hайнаар үтэгжүүлэгдэжэ уhалагдаhан газарта Байгал шадар хэзээдэшье ургаагүй баян ургаса ургуулагдаhан юм. Зарим участогуудта нэгэ гектарhаа 54 центнер хүрэтэр ургаса хуряагдадаг болоо hэн.

Үбгэд, хүгшэд нэгэ инмэ ушар дурсан hанадаг Эсэгэ орочсо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ С. К. Киселевой бригада ганса эхэнэрнүүдhэ бүридэдэг бэлэй. Эрэшүүл хүү фронтдо мордоо бшуу. Хэдышье бэрхэшэлдэгэй байгаа hаань. Бэрээн гол дээрэ үбэлдөө хаалта хэгдэдэ hэн. Хабартаа энэ хаалта шанга үеэй урасхалда абтажа, Серпион Кириллович мульhэн хүйтэн уhа руу hуряжэ ороод, хаалтаяа барижа абаа бэлэй. Үеэй бурьялма уhанай эрьюулгэдэ орон алдаад, арай гэжэ эрье шадар ургаhан hөөгhөө бажуулдажа, амиды гараа hэн. Үшөө нэгэ жэшээ: поли уhалха үедэ эхэнэрнүүдэй нэгэн сабхигүй байба ха. Бригадир сабхинуудаа тайлажа үгөөд, өөрөө үбдэгсөө хүйтэн уhан соо худэлөө, hайхан сэдьхэлтэй энэ хүн нухэртөө түйлатые, обществодо аша туhатай байхые оролдодог hэн. Тиимэhээл тэрэнние хүн зон болотоор хүндэлдэг байгаа бшуу.

1967 оной хабар 400 гектар талмай газарта Киселевой зохёоhон уhалуурнин системэ ашаглалгада түшаагдаха ёhотей байгаа. Тэд Серпион Кириллович энэ хүдэлмэринигөө бодото дүнгые хараагүй, наhа бараhан юм.

Ажал хэрэгүүдээрээ алдаршан, арад зон соогоо суутай болоhон хүнэй дурасхаал мүнхэ. Тэрэнэй гол алдарынь — үргэн ехэ таряалан, мүнөө нютагай зоной хэлсэдэг «Серпионой таряалан» гээшэ. Шаргал шэнинсын хоолос эндэ хэтэ мүнхэдөө надхан, түрэл газартаа үнэн сэхэ хүнэй нэрые саг үргэлжэ hануулан байхал!

Н. КУЧУМОВ.
журналист.

ХОТО *худоогэй* hонин

АРАДАЙ ДРУЖИНЫН ХҮДЭЛМЭРИ ХАРАЛГА

Байгша оной сентябрин 15-hаа декабрнин 31 болотор ниитын гурим сахиха талаар арадай hайн дуранай дружинануудай хүдэлмэриин харалга үнгэргэхэ тухай тогтоол республикын Министрнүүдэй Совет баталан абаба.

Арадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдкомууд дружиннигуудта ямар түйаламжэ үзүүлнэб, тэдэнэй ажалые яажа хүтэлбэрилнэб гэhэн асуудал нэн түрүүн анхаралда абтаха байна. Арадай hайн дуранай дружинын гэшүүд дотоодын хэрэгүүдэй органуудтай, прокуратура, юстициин болон арадай сүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй ямар харилсаа холбоотойгоор хүдэлмэрее ябуулнаб, городто, тосхондо, худоо нютагуудта ниитын гурим сахиха хэрэгтэ ямар нүлөөтэй, хэр зэргэ ажал ябуулнаб гэхэ мэтэ олон тоото асуудалнууд харалгын үедэ анхарагдаха юм.

Харалгын үедэ шалгарhан арадай дружинада Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг үнэтэ бэлэгүүдтэйгээр барюулагдаха. Хоёрдохи, гурбадахи hуури эзэлhэн арадай дружинада Хүндэлэлэй грамота үнэтэ бэлэгтэйгээр, мүн арадай дружинануудай эдэбхитэдтэ дурасхаалай бэлэгүүд үгтэхэ байна.

Манай корр.

* * *

БЭШҮҮРЭЙ РАЙОНДО

ТАРЯАШАДТА АЙЛШАЛАА

Бага-Куналейн соёлой байшангай «Романтик» гэhэн агитбригедын гэшүүд «Победа» колхозой таряа хуряалгын комплексно 3 звенодо хүрэжэ, механизаторнуудые уран бэлигээрээ баясуулба.

Агитбригадын гэшүүд баян удхатай концерт харуулба. Илангаяа шог ёгто сценкэнүүдынь бултенда hайшаеглаа.

Гэхэhээ гадна, агитбригадын гэшүүд районой түбэй соёлой байшанда нээгдэhэн сэсэгүүдэй выставкэhээ үзэмжэтэ hайхан баглаануудые асарhан. социалис мүрысөндэ илагшадта барюулhан байна.

hУРАГШАД ОЛОШОРОО

Мүнөө жэл Бэшүүрэй хүгжэмэй hургуулиин 1-дэхи класс. та 25 хүүгэд hуралсалаа эхилбэ. Үнэгэрhэн жэлнүүдтэ эндэ ороидоол 13—14 хүн hуралсадаг hэн.

hурагшадэй олошорhониинь hайн лэ гээшэ..

Н. МИТЫПОВА.

МОСКВА. Москвагай М. Горькиин нэрэмжэтэ ССР Союзай уран hайханай академическэ театрта А. Чеховой «Чайка», М. Горькиин «Последние» зүжэгүүдээр шэнэ сезон нээгдэбэ. Театрай труппа энэ сезондо түрүүлэн Ж. Б. Мольерэй «Тартюф» гэhэн комедние шэнээр табиха байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: театрай фойе соо. Зүүн гарhаа — СССР-эй арадай артистка Анастасия Зуева, РСФСР-эй арадай артистка Юлия Юрьева, артистканууд Елена Проклова, Анастасия Вертинская.

ТАСС-ай фотохронико.

Совет спортын эрхим түлөөлэгшэд

ЗАЛУУ АТЛЕДҮҮДЭЙ НЭГЭН

— Сентябрьда Франциин Лилль хотодо болохо дэлхэйн чемпионадта илахын түлөө тэмсэхынгээ хажуугаар мүн лэ 90 килограмм хүрэтэр шэгнүүртэнэй дунда дэлхэйн гурбан рекорд дээшэлүүлхэ зорилготойб.

Эдэ үгэнүүд хэндэ хабаатайб гэбэл, үшөө алдаршаагүй, 18-тай залуу атлет Юрий Захаревичтэ хабаатай байна. Италиин Леньяно хотодо үетэнэйнгөө дунда түрүү hуури эзэлхын түлөө дэлхэйн чемпионадта hаяхана түйлаhан амжалтань тэрэнэй инмэ мүрысөөнүүдтэ түрүүшнхеэ шалгарhан ушар юм. Тингэбэшье энэ мүрысөөн Ульяновска областиин Димитровград хотодо гагнууршанай мэргэжэл шудалжа байhан хүбүүе дэлхэйн хүндэ атлетикын түрүүшүүлэй тоодо еруулба бшуу. Юуб гэхэдэ, Ю. Захаревич ехэшүүлэй дунда дэлхэйн хоёр рекорд тогтоогоо: үгэаран үргэхэдөө 183 килограмм абажа, дун хамта 405 килограмм харуулаа. Эдир хүсэтэй хүбүүн «Олимпиада-80-най» эрхим штангист гэгдэhэн, мүнөө үеын атледүүдэй эгээл белигтэйшүүлэй нэгэн — энэ шэгнүүртэ Олимпиин чемпион Юрик Варданянай тогтоohон рекорднуудые дээшэлүүлбэ. Энэ ушар хадаа Варданянтай хаба шадалаа туршамаар спортсмен бии болос юм байна гэжэ харуулна бшуу.

Эдиршүүлэй дунда 1976 оной РСФСР-эй чемпионадта 48 килограмм шэгнүүртэ мурысэhэн хүбүүн илажа, түрүүшынгээ амжалта түйлаа hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо хүбүүхэн 25 сантиметрээр ургаа (мүнөө тэрэнэй үндэрынь 181 сантиметр юм).

Эдир бухэ хүбүүнэй амжалтануудай ургалтые бодомжолон харахада hонирхолтой. 1977 ондо Захаревич эдиршүүлэй дунда түрүү hуури эзэлхын түлөө Россий Федерациин чемпионадта 3-дахи hуури эзэлhэн, харин ороной чемпионадта 5-дахи hуурида гараhан байгаа. Тиихэдэ тэрэ 67,5 килограмм шэгнүүртэй ябахадаа, дун хамта 260 килограмм ургэhэн юм. Удаань хоёр жэлэй hүүлээр эдиршүүлэй дунда ороной чемпионадта 82,5 килограммай шэгнүүртэ хабаадахадаа, 330 килограмм ургэжэ, хоёрдохи hуурида гараа hэн. Олимпиадын жэлдэ — 1980 ондо — тэрэ 90 килограммай шэгнүүртэ залуушуулай дундаhаа ороной чемпион боложо, алтан медальда хүртөө. Онсолходо, Захаревичэй амжалтануud, тэрэнэй хэды залуушье hаань, долоой жэлэй туршада спорт эрхилhэнэйнь, эдир наhанhаа хүндэ атлетикэдэ мэргэжэhэнэйнь үрэ дүн болоно.

Хоёр удаа Олимпиин чемпион, профессор, медициниин эрдэмэй доктор Аркадий Воробьевой энээн тухай хэлэhэн hанал бодолынь hонин байна.

— Хүндэ атлетикэ хадаа бэеэ хүсэhэн эрэшүүлэй эрхилхэ хэрэг гээд хэдэн жэлэй урда тээ тоологдодог байhан юм, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.— 20 наhаяа хүрэhэн хүдэр хүбүүд спортын энэ зүйлые шэлдэг бэлэй. Бишье баhа эды наhандаа штанга ургэжэ эхилhэн хүм. Харин мүнөө рекордсменүүдэй дунда залуушуул эли бодо олошороо. Юрий Захаревичэй шэнэ амжалтануud хэлээшыемнай гэршэлhэн жэшээ болоно. Эдир наhанhаа спортын ямаршье зүйлдэ мэргэжэхэ ушар яhала hайн үрэ дүнгүдые асардаг гэжэ научна бэдэрэлгэнүүд харуулна. Хүнэй бэедэ спортын зүйл бүхэнэй табидаг хүндэ эрилтэнүүдтэ ургажа ябаhан бэе махабад түргэнөөр дададаг байха юм. Тиимэhээ, минии hанахада, эдир атледүүд саашадаашье, ехэшүүлые булиха гээшэ аабза...

Үнэхөөрөөшье, хүсэтэй хүбүүнэй hүүлшын парануудай туршада түйлаhан амжалтануud угаа гайхалтай, мүн хүндэ атлетикэдэ үзэгдөөшьгүй ха. Май hарада Новосибирскдэ болоhон ороной чемпионадта Захаревич Юрик Варданянтай: «юур нюураараа үүлзажа мурысэхэдөө, тэрэнэй үндэр туйлалтаhаа— 402,5 килограммhаа ороидоол 2,5 килограммаар гартаа. Эгээл тиихэдэ тэрэ инигжэ хэлээ hэн: «Юрик Варданянhаа хүсөөрөө гартанагүйб гэжэ ананаб». Байгша ондо залуу штангист үрэ дүнгөө хамта дээрэнь 22,5 килограммаар дээшэлүүлээ. Энэ ушар тэрэнэй ехэ арга боломжотой байhые гэршэлнэ.

Юрий Захаревич хадаа «Олимпиада-80-най» мүнгэн шанда хүртэhэн Юрик Саркисян, тэрэшэлэн энэл Олимпиадын hүүлээр мэдээжэ болоhон Израил Арсамаков, Николай Захаров, Виктор Соц гэршэдтэй хамта совет хүндэ атлетикын шэнэ үеын түлөөлэгшэдэй нэгэн болоно бшуу. Суглуулагдамал командын ахалагша тренер Александр Прилепин эдэ спортсменүүдые «манай олимпиин найдалнууд» гэжэ нэрлээ.

— Гансал залуушуулай рекордnуудаар омогорхон баярлана бэшэб. — гэжэ Аркадий Воробьев хэлэнэ. — Тэдэнэй дүрбэн тэргэ хүгжэлтые, үндэр соёл болоосоролые тэмдэглэхэдэ, аятай зохид байна.

Дэлхэйн хүндэ атлетикын ветеранай үгэнүүд Юрий Захаревичтэ сэхэ хабаатай юм. Тэрэ түни түбшэн зантай, ажалша бэрхэ, нүхэдтөө үнэн сэхэ, ном уншадаг хүн юм. Сүлоо сагтаа агнажа, загаhа баижа амардаг.

Ю. ЮРЬЕВ.
(АПН).

АГААРНАЙ ТУНГАЛАГ СЭБЭР БАЙГ ЛЭ!

«Агаарые сэбэр байлгаха тухай, ан амитанай аймагые аршалан хамгаалха ба ашаглаха тухай» гэhэн Хуули СССР-эй Верховно Соведэй эзлжээтэ сесси дээрэ 1980 оной июнь hарада баталан абтаа hэн. Энэмнай хэнэйшье мэдэhээр, бидэние тойроод байhан байгаалидаа эзэн ёhоор хандаха, агаараа сэбэр байлгахын хойноhоо хүн бүхэнэй оролдожо ябахые уялгалhан шухала асуудал болоно гээшэ.

Мүнөө агаарые сэбэр байлгахын хойноhоо хиналта, шалгалта хэжэ байхаар Гидрометеорологиин талаар СССР-эй гүрэнэй комитедтэ, элүүрые хамгаалгын, мелиораци болон үнанай ажахын, мүн энэ асуудалаар hонирходог бусад министерство, албан зургаануудта даалгаганхай. Республика соогоо, Улаан-Үдэ, Хяагта хотонуудай, Нижне-Ангарск, Селенгинск тосхонуудай агаарай сэбэрые Улаан-Үдын гидрометобсерваториин хүдэлмэрилэгшэд хинан шалгажа байдаг болонхой.

Улаан-Үдэ хотодо агаарай сэбэр байхын хойноhоо шалгажа байдаг табан стационарна пункт мүнөө хүдэлнэ. Эдэ пунктнууд сүүдхын туршада гурба удаа агаарай байдалые шалгадаг болонхой. Сагай уларил тухай шэнжэлгэ хэхэдээ, энэнэй агаарта ямар нүлөө үзүүлнэб гэжэ мүн тодоруулдагбди. Тиихэдэ томо промышленна предприятинуудай — ЛВРЗ-гэй, ТЭЦ-эй, «Бурятжелезобетон», «Бурятстройматериалы», «Бурмясопром» нэгэдэлнүүдэй, автотранспортын предприятинуудай болон бусад агаарай сэбэртэ нүлөөе тодоруулхадаа, мүүхай агаар хаанаhаа ехээр гаранаб, энээниие ягаад усадхаа hаа hайн бэ гэhэн хөөрэлдөөн болодог, шухала шиидхэбэри абтадаг болоо.

hүүлэй хэдэн жэлэй туршада республика дотор агаар сэбэр байлгахын хойноhоо хэдэ хэдэн хэмжэ ябуулганууд бэелүүлэгдээ. Зүүн-Сибириин түмэр замай электрын эльшэ хүсөөр хангагдадаг болохоhоо хойшо нүүрhэнэй хара утаан үгы болоо. Тиихэдэ хотын үйлсэ, талмайнууд, ажалшадай гэр байрын захаар hөөг бургааhан олоор hуулгагдана, хабар, зунай үедэ сэсэгүүд олоор таригдадаг болоо ха юм.

Гэхэтэй хамта Улаан-Үдын гол авто-харгынуудаар машинануудhаа гараhан газ агаар бузараана. Он жэлнүүдэй үнгэрхэ бүри олошоржо байгаа автотранспортын газай двигательнууд шалгагдан гүй харгы дээрэ гарана. Тии хэдэ Улаан-Үдэ хотын предприятинуудhаа гарадаг хороото газые бага болгохо асуудал удааналр шиидхэгдэнэ. Тиимэhээ предприяти бүхэн агаарые бузарлуулхагүйн тула шухала хэмжээ ябуулга хараалха, тусхай түсэб хараалха ёhотой. Мүн томо авто-ажахынуудта шэнжэлгын тусхай станци байгуулаа hаа hайн байгаа.

Тэрэшэлэн газаа элдэб эсын юумэнүүдые галдахада, агаар бузарлагдана. Илангаяа шулуун нүүрhээр түлишэ хэхэдэ, барилгашадай үбэлэй үедэ газар гэдхээжэ гал носооходо, хэрэггүй болоhон машинын мөөрнүүдые галдахада, муухай утаан уняар элбэгжэнэ Эдэ бүгэдэhөө боложо хотын үйлсэ, талмайнуудта муухай тоohо, шорой, эhэ тортог туган унажа, хүн бүхэнэй бэедэ хэды ехэ хоро хүргэнэ гээшэб.

Байгша оной январиин 1-hээ «Атмосферын агаарые сэбэр байлгаха тухай» гэhэн Хуули хүсэндөө оронхой. Энэ Хуули соо агаарые ариг сэбэр байлгаха асуудалда горитой хэмжээ ябуулга хараалагдаhан байна. Жэшээнь, агаарай бузарлагые хизаарлаhан шэнэ норматив тогтоогдоо ха юм. Шэнэ нормативай эрилтын ёhоор, агаарые бузарлуулhан предприяти, эмхинүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалга дээшэлүүлэгдэхэ болоно. Энээнhээ гадна, город, тосхонуудта элдэб янзын шанга абяа, шууяа гаргадаг түхеэрэлгэнүүдыэ үсөөрүүлхэ тухай эндэ хэлэгдэнхэй. Байгаали хамгаалагшадай хараалhан хэмжээ ябуулгын хуулинуудые хазагайруулhан хүтэлбэрилэгшэд харюусалга ёhотой гэжэ «Атмосферын агаар хамгаалха тухай» гэhэн Хуули соо сэхэ заагдаhан байна. Энэмнай совет хүнэй ажабайдалые улам hайжаруулхын хойноhоо оролдон, байгаали хамгаалха ба агаарые ариг сэбэр байлгаха асуудалда Совет гүрэнэй оролдожо байhан үшөө нэгэ гэршэ боложо үгэнэ бшуу.

Н. АФОНИНА.
Улаан-Үдын гидрометобсерваториин директор.

шэнэ КИНО

Инаг дуран тухай

Хэтын хэтэдэ мүнхэ, олон янзаар эрьен ерэдэг, үнгэрдэг, холбодог, хахасуулдаг инаг дуран тухай дахинаа зүбшэн хэлсэхыемнай «Трижды о любви» гэжэ фильмын авторнууд дурал:ана. Залуушье. наhатайшье боложо ябаhан геройнуудынь сэдьхэл түрхэнэйнгөө сохисые шагнаархахыемнай үряална.

Колхозой жолоошон Васька Лобанов яахын аргагүй хүдөөгэй хүн. Тэд тэрэниие хото город үзөөгүй, «буруугай бэлшээриhээ гараагүй» хүн гэхэгүйш. Вася армиин албанда ябаа. Ленинградта ажаhууhан байха. Тэзд гансал хүдөө нютагта тэрэ хүнгэн сэлюунээр амилдаг, уужам тэнюун зосоохитой, хүхюутэй болодог. Хүдөөдэл Вася Лобанов бэеэ бэелээ: баяр жаргал асарhан ажалтай болоо, хүн зондо туhатай байhанаа мэдээ. Харин тэрэнэй хубиинь байдал үшөөл шиидхэгдээгүй байhаар.

Түрүүшынь дуран тэрэниие мэхэлээ. Нюрка гэжэ хани басаганиинь армиhаа бусахыень хүлеэнгүй хадамда гарашаhан аад. мүнөө болоhон хойно hөөргөө бусахаяа оролдоно. Тезд Васиин зүрхэн хүйтэн...

...Васиин хуби заяанда хубилалта болобо. Заахан басага дахуулhан нариихан үндэр бэтэй, энеэдэ зугаа хоморгой библиотекарь Лена тэрээндэ уринаар харагдадаг болобо. Тиигэжэ залуу хүбүүн Лена тухай бододог, тэрээндэ анхардэг, түhалдаг боложо эхилбэ. Лэнэтэй гэрлэхэ гэжэ шиидэбэшье. инаг дурандань юундэшьеб маргана. Нэгэтэ Лендэ ерэхэдэнь, городhоо үбгэниинь ерэhэн байба. hамганайнь үбгэндөө, басаганайнь эсэгэдэ тэгүүлхые харахадаа, Вася эндэ өөрынгөө үлүү байhые ойлгожорхёо.

Хожом хойно тэрэнэй инаг дуран бэшэ, харин юрын лэ холбоон байhыень Вася ойлгоо бэлэй. Василий ганса эхэнэрые хайрлаhан, тэдэнэй түлөө харюусахые хүсэhэн байгаа. Харин Лена тэрээндэ дулааханаар хандадаг, баяр баясхалан хүргэдэг байгаа ха юм. Харин инаг дуран гээшэ тон ондоо.

Тезд инэг дуран гээшэ юун бэ? Инаг дуран гээшые ухаагаэраа дабаха, ойлгохогүйш. дурлахые бэедээ захиржа шадахагүйш.

Тезд Васиин инаг дуран хааноб? Хүршынь басаганай түрүүшын дуран тэрэнэй хуби заяан баигза гү? Тунга ногоон, сэлмэг наран, hэрюухэн hэбшээн мэтэ арюухан дуран ерэжэ, Васька Лобановай хуби заяаниинь олдохо аабза гэжэ этигэхэ дуран хүрэнэ.

Л. ДАНИЛОВА.

СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ — СПОРТ

ТОБШОХОНООР

△ Эхэ оропоймнай hиислэл — Москва хотын Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй стадион дээрэ хүнгэн атлетикээр СССР-эй түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн мүрысөөн дүүрэбэ. Энэ ехэ мүрысөөндэ манай республикын мэдээжэ спортсменүүд хабаадалсаhан байгаа. Тэдэнэй дундаhаа Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтай студентка, уласхоорондын классай спортын мастер Татьяна Позднякова гурбан километрэй зайда урилдаа. Тэрэ энэ зайгаа юhэн минута 0,4,5 секунда соо гаталжа, дүрбэдэхи hуури эзэлhэн байба. Тиихэдэ СССР-эй спортын мастер Александр Костецкий найман зуун метрэй зайда урилдахадаа, мүн лэ дүрбэдэхи hуури эзэлбэ. Тэрэ зайгаа нэгэ минута 49,33 секунда соо гаталhан байна.

△ Алма-Ата хотодо столой теннисээр түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болобо. Мүрысөөндэ ороноймнай олон хото городудай зуунhаа дээшэ спортсмен хабаадаа. Тэдэнэй дундаhаа спортын арбан зургаан мастер, түрүүлжэ гарахын түлөө хоорондоо шанга тулалдаа үнгэргөө. Манай Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэд — республикын хүүгэдэй спортын hургуулиин Андрей Колмаков, Владимир Буянов гэгшэд хоёр хоёроороо мүрысөгшэдэй дундаhаа бронзо медальтай Улаан-Үдэеэ бусажа ерэбэ.

Манай корр.

Эрэшүүлэй дунда шатараар Улаан-Үдэ хотын түрүү hуури эзэлхын түлөө эхилhэн хахад финалай мүрысөөн дүүрэбэ. Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой соёлой ба амаралтын парк соо эхилhэн мүрысөөнэй хоёрдохи булэгтэ наададаг шатаршад тулалдаагаа түгэсхэбэ. Эндэ ЛВРЗ-гэй спортын клубай түлөөлэгшэ Владимир Талханов абажа боломоор арбанhаа 7,5 очкотой боложо, түрүү hуури эзэлбэ. Шатаршад Сергей Прутовой, Николай Матвеев гэгшэд тус тустаа 6—6 очкотойгоор хоёрдохи hуурние хубаалдаба. Тиихэдэ шатаршад Митупов, Назимов, Сахьянов, Шандибаев гэгшэд мүн лэ тус тустаа аб адлихан —таба хахад очкотой болонхой. Эдэ дүрбэн түгэсхэлэй нааданда хабаадахын түлөө хоорондоо тулалдаха болоно.

О. ГАТЫПОВ.

холтой. 1977 ондо Захаревич эдиршүүлэй дунда түрүү hуури эзэлхын түлөө Россий Федерациин чемпионадта 3-дахи hуури эзэлhэн, харин ороной чемпионадта 5-дахи hуурида гараhан байгаа. Тиихэдэ тэрэ 67,5 килограмм шэгнүүртэй ябахадаа, дун хамта 260 килограмм ургэhэн юм. Удаань хоёр жэлэй hүүлээр эдиршүүлэй дунда ороной чемпионадта 82,5 килограммай шэгнүүртэ хабаадахадаа, 330 килограмм ургэжэ, хоёрдохи hуурида гараа hэн. Олимпиадын жэлдэ — 1980 ондо — тэрэ 90 килограммай шэгнүүртэ залуушуулай дундаhаа ороной чемпион боложо, алтан медальда хүртөө. Онсолходо, Захаревичэй амжалтануud, тэрэнэй хэды залуушье hаань, долоой жэлэй туршада спорт эрхилhэнэйнь, эдир наhанhаа хүндэ атлетикэдэ мэргэжэhэнэйнь үрэ дүн болоно.

Хоёр удаа Олимпиин чемпион, профессор, медициниин эрдэмэй доктор Аркадий Воробьевой энээн тухай хэлэhэн hанал бодолынь hонин байна.

— Хүндэ атлетикэ хадаа бэеэ хүсэhэн эрэшүүлэй эрхилхэ хэрэг гээд хэдэн жэлэй урда тээ тоологдодог байhан юм, — гэжэ тэрэ хэлэнэ.— 20 наhаяа хүрэhэн хүдэр хүбүүд спортын энэ зүйлые шэлдэг бэлэй. Бишье баhа эды наhандаа штанга ургэжэ эхилhэн хүм. Харин мүнөө рекордсменүүдэй дунда залуушуул эли бодо олошороо. Юрий Захаревичэй шэнэ амжалтануud хэлээшыемнай гэршэлhэн жэшээ болоно. Эдир наhанhаа спортын ямаршье зүйлдэ мэргэжэхэ ушар яhала hайн үрэ дүнгүдые асардаг гэжэ научна бэдэрэлгэнүүд харуулна. Хүнэй бэедэ спортын зүйл бүхэнэй табидаг хүндэ эрилтэнүүдтэ ургажа ябаhан бэе махабад түргэнөөр дададаг байха юм. Тиимэhээ, минии hанахада, эдир атледүүд саашадаашье, ехэшүүлые булиха гээшэ аабза...

Үнэхөөрөөшье, хүсэтэй хүбүүнэй hүүлшын парануудай туршада түйлаhан амжалтануud угаа гайхалтай, мүн хүндэ атлетикэдэ үзэгдөөшьгүй ха. Май hарада Новосибирскдэ болоhон ороной чемпионадта Захаревич Юрик Варданянтай: «юур нюураараа үүлзажа мурысэхэдөө, тэрэнэй үндэр туйлалтаhаа— 402,5 килограммhаа ороидоол 2,5 килограммаар гартаа. Эгээл тиихэдэ тэрэ инигжэ хэлээ hэн: «Юрик Варданянhаа хүсөөрөө гартанагүйб гэжэ ананаб». Байгша ондо залуу штангист үрэ дүнгөө хамта дээрэнь 22,5 килограммаар дээшэлүүлээ. Энэ ушар тэрэнэй ехэ арга боломжотой байhые гэршэлнэ.

Юрий Захаревич хадаа «Олимпиада-80-най» мүнгэн шанда хүртэhэн Юрик Саркисян, тэрэшэлэн энэл Олимпиадын hүүлээр мэдээжэ болоhон Израил Арсамаков, Николай Захаров, Виктор Соц гэршэдтэй хамта совет хүндэ атлетикын шэнэ үеын түлөөлэгшэдэй нэгэн болоно бшуу. Суглуулагдамал командын ахалагша тренер Александр Прилепин эдэ спортсменүүдые «манай олимпиин найдалнууд» гэжэ нэрлээ.

— Гансал залуушуулай рекордnуудаар омогорхон баярлана бэшэб. — гэжэ Аркадий Воробьев хэлэнэ. — Тэдэнэй дүрбэн тэргэ хүгжэлтые, үндэр соёл болоосоролые тэмдэглэхэдэ, аятай зохид байна.

Дэлхэйн хүндэ атлетикын ветеранай үгэнүүд Юрий Захаревичтэ сэхэ хабаатай юм. Тэрэ түни түбшэн зантай, ажалша бэрхэ, нүхэдтөө үнэн сэхэ, ном уншадаг хүн юм. Сүлоо сагтаа агнажа, загаhа баижа амардаг.

Ю. ЮРЬЕВ.
(АПН).

ХРОНИКО

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум 1981 оной сентябриин 25 най Указуудаар:

Енгорго, Могой-Горхон, Үбэлэн-Нуган Хужар, Шпики гэжэ hуурин тосхонуудые арадай депутадуудай Хэрэнэй поселково Советэй захиргаанай мэдэлhээ гаргаад, Түнхэнэй районой **Хужарай** сомоной Совет эмхидхэн байгуулба. Сомоной Советэй түбынь Хужар тосхон байха;

Хойто-Байгалай районой газар дээрэ шэнээр бии болоhон hууринда **Солнечный** гэжэ нэрэ үгөөд, арадай депутадуудай Гоуджекитскэ поселково Советэй захиргаанай мэдэлдэ дамжуулан үгэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Намартаа малые шахан таргалуулга» — түрүү бэшэг. «Таряа хуряалга-81». Намарай дулаан үдэрнүүдые hамбаашалая. Нуга сабшалангай, таряанай бүхы ургаса хуряан абая!» — мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. «Түhалагшанар хоёр ондоо...» — фото-мэдээсэл.

Хоёрдохи хуудаhанда. Марксистско-ленинскэ hуралсал. «Эрдэм мэдэсын шэнэ шатада» — А. Баиновай статья. Ажахы эрхилэлгын оньhон. «Хилээмэн тухай» — Л. Цыбиковагай статья. «Хуби заяанда ушар нүлөөлөө» — В. Денисовэй статья. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда. Уласхоорондын шэнжэлэл АПН-эй, ТАСС-ай корреспондентнүүдэй статьянууд. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Парикмахернуудай конкурс. «Гоё үhэн ёhотойл гоёлто» — Л. Лабаровагай статья. «Трамвайе жолоодогшын амжалта» — Л. Даугшасай корреспонденци. «Барилгашан мэргэжэлдэ хамжуулга» — В. Панфиловагай корреспонденци. «Правда Буряатии» газетын шанда хүртэхын түлөө заншалта урилдаэн тухай гурим. Мэдээсэлнүүд, соносхолнууд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 10.05—«Полет начинается с земли»—уран hайханай фильм (1, 2 серии.). 11.35—«Киногоор аяншалагшадай клуб». 12.55 — Шэнэ hонин. 15.10—Дамжуулгын программа. 15.15—Шэнэ hонин. 15.35 — «Энергетикын мүнөө нэй, ерэздүйн байдал»—баримтата фильм. 16.25—Хүгжэм. 18.20 — «Урбалтын шатанууд» —АРЕ-гэй президент А. Сададай политика тухай баримтата фильм. 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэйдэ».

Улаан-Удэ. 20.00—«Байгал»—программа (буряадаар). 20.20 — «Саяны». «Худөө нютагуудта халуун хаhа эхилэнхэй». 20.40—«Ленин, үхибүүд ба үе саг».

Орбита. 21.05 — Хоккейгээр СССР-эй чемпионат. «Химик»—ЦСКА (2, 3 нааданууд). 22.00—«Время». 22.35 — «Поэзи». П. Антокольский. 23.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 00.05—Социалис хани барисаанай оронуудай дуунуудые гүйсэдхэлгын II Бүхэсоюзна харалгада илагшадай түгэсхэлэй концерт Ялтаhаа дамжуулагдаха.

ХОЕРДОХИ ПРОГРАММА

Орбита. 12.55—Дамжуулгын программа. 13.00—«Клеймбовско угалзанууд» — баримтата фильм. 13.10—«Шатарай hургуули». 13.40—«Совет гүрэнэй ба эрхын эшэ үндэhэн». «Совет обществын политическэ системэ». 8 кл. 14.10—М. Твен. Ажабайдалайнь, зохёохы ажалайнь шатанууд. 14.55 — Зоологи. «Инстинкт — основа поведения насекомых». 7 кл 15.20 — Түүхэ. «Якобинска диктатура». 8 кл. 15.45—«А. М. Горькиин драматурги», «Варвары», «Дачники». 16.45—«Дутын одо мушэд»—баримтата фильм. 17.00 — Француз хэлэн. hуралсалай 2-дохи жэл. 17.30—«